

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΣΤ'.

ΑΡΙΘ.— 37

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1906

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἔξωτερικῳ φράγκα χρυσᾶ..... 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κολωνίας ΠΟΛΥΚΑΡΙΤΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ ἀρχιγραμματ. τῆς ἱερᾶς Συνόδου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντής καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χάριν τῆς ἱστορίας—Διωγμὸς ὀρθοδόξων—Μνήμη τῶν ἐν εὐσεβεῖ τῇ πίστει τελειωθέντων—Ἐκκλησιαστικά χρονικά—Τεκμήρια συμπαθείας ἀδελφικῆς—Οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει λόγγοι—Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἀποστόλου Παύλου—Περὶ τοῦ στενογραφικοῦ ἢ ἱερογραφικοῦ τῆς παρασημαντικῆς τῆς ἐκκλησιαστ. μουσικῆς—Δικαστικά ἀγγελία.

ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚ ΚΑΒΑΚΛΗ, 26 αὐγούστου.

Τὸ τμήμα Καβακλή, ἀποτελοῦν τὴν σπουδαιοτέραν μοῖραν τῆς ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως, ἀπαρτίζεται ἐκ τῆς πόλεως Καβακλή ἀριθμούσης πληθυσμὸν καθαρῶς ἐλληνικὸν (πλὴν τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων) δεκακισχιλίων κατοίκων καὶ τῶν ἐξῆς ἑνδεκα χωρίων, Καρυαί, Δογάνογλου, Σιναπλή, Μικρὸ Μοναστήρι, Μέγα Μοναστήρι, Δράμα, Τσικούρκοι, Ἄκ Βουνάρ, Μέγα Βογιαλῆκι, Μικρὸ Βογιαλῆκι, Μουραδαντλή, ἀριθμούντων ἐν συνόλῳ πληθυσμὸν δεκατετρακισχιλίων κατοίκων, ἀπάντων Ἑλλήνων πλὴν ὀλίγων Βουλγάρων ἐν Δράμα, καὶ τινων συνοικισθέντων ἐσχάτως ἐν τῷ χωρίῳ Ἄκ Βουνάρ.

Ἀποτελεῖ δὲ τὴν μόνην βουλευτικὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν, τὴν ὡς ἐκ τοῦ ἀκραίφνου καὶ σημαντικοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἀναδεικνύουσας ἓνα Ἕλληνα τὸ γένος βουλευτὴν ἐν τῇ Βουλγαρικῇ βουλῇ.

Τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἐλληνικὸν κέντρον δὲν ἦτο βεβαίως δυνατόν νὰ παραμεληθῇ ὑπὸ τῶν κακούργων συμμοριῶν τοῦ ψευδομακεδονικοῦ Κομιτάτου· ἐφ' ᾧ καὶ μετὰ τὰ γεγονότα τῆς Βάρνης, τῆς Στενιμαῆς, τῆς Φιλιππουπόλεως κτλ. ὁμάδες κομιτῶν ἀθροισθεῖσαι ἐν Ἰαμπόλει καὶ ταῖς λοιπαῖς πέριξ βουλγαρικαῖς κώμας παρεσκεύασαν ἐπίθεσιν διὰ τὴν Κυριακὴν 23 Ἰουλίου κατὰ τῆς πόλεως Καβακλή πρὸς κατάληψιν τῶν τριῶν ναῶν τῆς, (Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Ἁγίου Γεωργίου καὶ Προφήτου Ἡλία) τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοιπῶν κοινοτικῶν ἰδρυμάτων. Ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῶν παρασκευῶν τούτων, οἱ κάτοικοι ἀπεφάσισαν νὰ ἀντιτάξωσιν ἄμυναν κατὰ τῶν κομιτῶν, οὕτω δέ, τῇ πρωΐᾳ τῆς Κυριακῆς, 800 Ἕλληνες ἐφεδρὶ στρατιῶται παρετάχθησαν ἐνοπλοὶ πρὸ τῆς πόλεως, ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις, πρὸς ἣν ἐγκαίρως ἀνηνέ-

χθησαν οἱ κάτοικοι, ἐτήρει, κατὰ τὸ σύστημά της, σιγὴν, οὐδὲν ἀποτελεσματικὸν μέτρον λαβοῦσα πρὸς προστασίαν τῆς ἀπειλουμένης πόλεως.

Ἡ ἀποφασιστικὴ αὕτη στάσις τῶν κατοίκων Καβακλή ἔσωσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν πόλιν, διότι οἱ κομιῖται, μὴ τολμήσαντες νὰ ἐπιτεθῶσιν, ἀπεμακρύνθησαν (μετὰ καὶ 10—15 βουλγάρων ἱερέων οἵτινες εἶχον σπεύσει ὅπως ἱεουργήσωσιν ἐν τοῖς καταληφθησομένοις ναοῖς πρὸς ὀριστικὴν ἐπισφράγισιν τῆς ἀρπαγῆς αὐτῶν) δηλοῦντες ὅτι θὰ ἐπανήρχοντο ἄθρόοι, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν λοιπῶν ἐλληνικῶν Κοινοτήτων, πρὸς ἐξόντωσιν καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ τούτου κέντρου.

Ἡ ἐπελθοῦσα ὅμως καταστροφὴ τῆς Ἀγχιάλου καὶ ἡ ὁμόφωνος κραυγὴ τῆς φρίκης ἡ ἀντηχήσασα ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου κατὰ τῶν δραστῶν τῆς φρικαλέας ταύτης τραγωδίας, ἐξηνάγκασε τοὺς ἐν Σοφίᾳ νὰ περιστείλῃσι, πρὸς καιρὸν τοῦλάχιστον, τὰς πρὸς ἐπανάληψιν τοιαύτης φρικαλέας σκηνῆς διαθέσεις. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ ψευδομακεδονικὸν Κομιτᾶτον περιωρίσθη νὰ ἀποστείλῃ τῇ 6 Αὐγούστου εἰς τοὺς κατοίκους Καβακλή τελεσίγραφον τάσσον πεντάωρον προθεσίαν πρὸς παράδοσιν τῶν ναῶν καὶ σχολῶν τῆς πόλεως ἐπ' ἀπειλῇ τῆς τύχης τῆς Ἀγχιάλου, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως· ἀλλ' ἔλαβεν ὡς ἀπάντησιν ὅτι οὐδεμίαν διαταγὴν ἐκ μέρους ἀγνώστου ἀρχῆς, οἷα ἦν τὸ μακεδονικὸν Κομιτᾶτον, ἀνεγνώριζον οἱ κάτοικοι, καὶ ὅτι ἡδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ παραδώσωσι τοὺς ναοὺς καὶ τὰς σχολὰς, ὅτε οὐδεμίαν θὰ προέβαλλον ἀντίστασιν. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις οὐδὲν μὲν τοιοῦτον ἐτόλμησεν ἀπ' εὐθείας νὰ διατάξῃ, ἀπλῶς δὲ ὁ Ἐπαρχος ἔταξε φρουροὺς εἰς τὸ μητροπολιτικὸν οἶκημα, ἐνθα διέμενεν ὁ ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Ἀρχιμ. Θεοδόσιος Φιλοθείης, ἵνα μὴ πραξικόπημά τι, δῆθεν, ἐπισυμβῇ κατ' αὐτοῦ ἅτε θεωρουμένου ὡς πρωταίτιου τῆς ἀντιστάσεως τῶν πολιτῶν, ἀφοῦ οὗτος δὲν ἀπεδέξατο τὴν σύστασιν του ὅπως ἀπομακρυνθῇ τῆς πόλεως. Μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσω ἐρικῶν, ὁ ἀρχιστυνόμος μετὰ δύο ὀργάνων τοῦ συλλαβῶν τὸν Ἀρχιμανδρίτην, ὠδήγησεν αὐτὸν, ἐν ἄκρᾳ σπουδῇ, εἰς τὰ δώρον περίπου ἀπέχοντα τούρκικα μεθόρια, ὁπόθεν οὗτος μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐν

τῷ μεταξύ οἱ κομιῖται προέβησαν εἰς τὴν ἀρπαγὴν τῶν ναῶν καὶ σχολῶν τῶν χωρίων Δράμας καὶ Ἄκ Βουνάρ, ἐν οἷς εὐρίσκονται, καθὰ ἐρρέθη, καὶ εὐάριθμοὶ τινες κάτοικοι Βούλγαροι.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, τὸ μακεδονικὸν Κομιτᾶτον ἀπηύθυνε καὶ νέαν ἀπειλητικὴν πρόσκλησιν εἰς τὸν Ἑλληνα βουλευτὴν Καβακλή κ. Παπάζογλου περὶ παραδόσεως τῶν ναῶν καὶ σχολῶν τῆς πόλεως· ἔλαβον ὅμως ταυτόσημον τῇ προηγουμένῃ ἀπάντησιν. Κατόπιν, τινὲς τῶν προκρίτων ἐκλήθησαν εἰς τὸ ἐν ἀποκέντρῳ μέρει μακρὰν τῶν συνοικιῶν κείμενον Ἐπαρχεῖον, ἐκεῖ δὲ συλληφθέντες ἐδάρησαν ἀνηλεῶς ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ κομιτῶν καὶ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, ὑπ' αὐτὰ τὰ ὅμματα τοῦ Ἐπαρχοῦ· διεμηνύθη δ' ἅμα καὶ τοῖς λοιποῖς προκρίτοις ὅτι ἡ αὐτὴ τοὺς ἀναμένει τύχη, ἂν δὲν συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῶν κομιτῶν.

ΕΚ ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ, 26 αὐγούστου.

Χθὲς μετὰ μεσημβρίαν ἦλθεν ἐνταῦθα ἐκ Φιλιππουπόλεως ὁ αὐτόθι νομαρχεὺς, ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ Νομάρχου, Ἐπαρχος καὶ προσεκάλεσε τοὺς Ἑλληνας ἐπιτρόπους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Νικολάου καθὼς καὶ τοὺς δύο Βουλγάρους τοὺς ἀντιποιοιμένους τὴν ιδιότητα ἐπιτρόπων τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ὡς ἐκλεγέντας μετὰ τὴν ἀρπαγὴν αὐτοῦ. Ὁ νομαρχεὺς ἐράνη προσπαθῶν τὸ κατ' ἀρχὰς νὰ συμβιβάσῃ καὶ τὰ δύο μέρη, ἀλλ' εἰς τὴν ἐμμονὴν τῶν ὀρθοδόξων προβαλλόντων τὰ ἀπ' αἰῶνων ἀδιαφιλονέικητα κτητορικὰ αὐτῶν δίκαια καὶ τὴν παμφηρίαν τῶν ἐνοριτῶν (πλήν 30 διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ δόλου ἐξαναγκασθέντων νὰ ὑπογράψωσιν εἰς ἀναφορὰν ἀναγνωρίζουσιν τὴν βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν), ἀτήτησε τὴν παράδοσιν τῶν κλειδῶν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἐδήλωσαν ὅτι, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις προβάλλει ταιχύτην ἀξίωσιν, θὰ συμμορφωθῶσι πρὸς ταύτην.

Ἐνῷ ταῦτα ἐγίνοντο ἐντὸς τοῦ Ἐπαρχείου, ἔξω εἰς τὰ πρόθυρα αὐτοῦ παρεφύλακτον πέντε ροπαλοφόροι Βούλγαροι караδοκούντες νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιτρόπων, ἅμα θὰ ἐξήρχοντο. Οἱ δύο ἐκ τούτων (Ἀριτοτέλης Σιδέρης καὶ Εὐαγγέλης Σπύρου) ἐξῆλθον πρῶτοι, οὗς παρά προσδοκίαν,

ὥς ταχύτερον τῆς ὑποτιθεμένης ὥρας ἀπελθόντας, μὴ ἐκ τοῦ ἐπαρχείου οἱ ροπαλοφόροι διεσκορπισμένοι ὄντες κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, καίπερ καταδιώξαντες, δὲν ἐπρόφθασαν. Κατὰ τῶν βραδύτερον ὁμῶς ἀπελθόντων τριῶν ἐτέρων (τῶν Γεωργίου Ἡλιάδου, Γεωργίου Τριανταφύλλου καὶ Γεωργίου Μπαζουλή) ἐπιτεθέντες δύο ἐκ τῶν κακούργων, κατέφθασαν τὸν Γ. Τριανταφύλλου, τὸν καὶ Ἐφορον τῶν σχολῶν, ὃν καὶ ἀνῆλθεὺς ἐξυλοκόπησαν ἐμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ Ἐπαρχείου, ἀπαθῶς θεωμένων ἀπὸ τῶν παραθύρων τῶν ὑπαλλήλων τούτου, εἰτα δὲ παρέδωκαν εἰς χωροφύλακα ἵνα μεταφέρῃ αὐτὸν μέχρι τοῦ οἴκου τοῦ καὶ παραλάβῃ παρ' αὐτοῦ τὰς κλεῖδας τοῦ ναοῦ. Ἐκ τῶν δύο δὲ Βουλγάρων κακούργων ὁ μὲν ἔφυγεν, ὁ δὲ ἕτερος, συλληφθεὶς καὶ φυλακισθεὶς πρὸς τὸ θεαθῆναι χθὲς, σήμερον περιφέρεται ἐλεύθερος ἀνὰ τὴν πόλιν. Εἶναι δὲ εὐνόητον ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡννόουν νὰ τρομάξωσι τοὺς ἡμετέρους, ὅπως τοῦ λοιποῦ περιορισθῶσι καὶ μὴ διαμαρτύρωνται διὰ τὰς κακουργίας αἰτινες ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ διαμονὴ μας ἐνταῦθα καθίσταται ἀδύνατος. Πρῶτον καὶ κυριώτερον δὲν ἔχομεν σχολεῖα, διότι τὸ Κεντρικὸν σχολεῖον καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον διορθώσαντες κατέχουσιν οἱ Βούλγαροι.

Γνωρίζετε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι δι' ἀπειλῶν, ἐκβιασμῶν καὶ ἀπάτης οἱ Βούλγαροι ἐξηνάγκασαν 10 ἐνορίτας ἐξ ἀγίου Νικολάου, 60 ἐξ ἀγίας Τριάδος, καὶ 20 ἐκ Μπαχτσέ Μαχαλὲ τοῦ τμήματος Ἀμπελίνου νὰ υπογράψουν ἀναφορὰν, δι' ἧς δηλοῦσιν ὅτι ἀναγνωρίζουσι τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν. Εὐτυχῶς οἱ ἐκβιασθέντες καὶ υπογράψαντες εἶναι τόσοι μόνον καὶ οὐχὶ 350 οἰκογένειαι, ὥς ἀνέγραψαν αἱ ἐφημερίδες.

Τῇ τελευταίᾳ ὥρᾳ ἐτοιχοκολλήθη ἀπειλητικὸν διάταγμα τοῦ Κομιτάτου ἀπαγορεύον τὴν χρῆσιν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ὥς καὶ πᾶσαν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων δοσολησίαν καὶ σχέσιν. Ἡ ἐφαρμογὴ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ διατάγματος τούτου εἶναι ἡ καταστροφὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἐπιζητεῖται καὶ ὑπὸ τῶν κομιτῶν.

ΕΚ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ 30 Αὐγούστου.

Χθὲς κατελήφθησαν καὶ αὖθις ὑπὸ τῶν Βουλγάρων οἱ ἱεροὶ ναοὶ τῶν ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Δημητρίου οἱ ὅποιοι ἀπὸ τῆς 23 Ἰουλίου ἔμενον κλειστοί. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἐτελέσθη πανηγυρικὴ λειτουργία, ἧς μετέσχε πλῆθος Βουλγάρων.

Τοὺς δυστυχεῖς Ἑλλήνας ὀρθοδόξους ἱερεῖς ἡμῶν δεινῶς πιέζουσιν ἵνα ἀναλάβωσι τὰς ἐν τοῖς ναοῖς προτέρας αὐτῶν θέσεις, ὑπὸ τὸν ὄρον ἐννοεῖται τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἐξάρχου καὶ τοῦ μνημοσύνου τοῦ Βουλγάρου Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως. Τινὲς τούτων, ὥς ὁ Οἰκονόμος Χαραλάμπης, ὁ παπᾶ Θεοφίλος καὶ ὁ παπᾶ Χρῆστος, εὕρισκόμενοι πρὸ τοῦ διλήμματος ἀποστασίας ἢ κακοποιήσεων, ἀναχωροῦσιν εἰς Βασιλεύουσαν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ καὶ νομικῶς νὰ σφετερισθῶσι τὰς ἱεράς ἡμῶν Ἐκκλησίας, περιάγουσιν οἱ σφετερισταὶ ἀνὰ τὰς ἐλληνικὰς συνοικίας τῆς πόλεως ἀναφορὰν πρὸς ὑπογραφὴν, δι' ἧς οἱ ὑπογράφωντες Ἑλλήνες δηλοῦσιν ὅτι οἱ ἐν Φιλιππουπόλει ναοὶ ἐκτίσθησαν δαπάναις Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων. Ἡ θρασυτεία τῶν περιηγόντων τὴν ἀναφορὰν εἶναι ἀπίστευτος διότι ἐτόλμησαν νὰ παρουσιασθῶσι καὶ ἐνώπιον τῶν λογάδων Φιλιππουπολιτῶν.

Ἡ τρομοκρατία ὁσημέραι καθίσταται δεινότερα, τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἐνώπιον τῶν ὁμμάτων τῆς ἀστυνομίας ξυλοκοπουμένων.

Ὁ ξυλοκοπηθεὶς Ἐπίτροπος Στενημάχου (ἶδε προηγουμένην ἐπιστολὴν Σ. Σ.) εὕρσκεται ἐν κινδύνῳ.

Σήμερον πρὸ μεσημβρίας κατελήφθη καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον.

ΕΚ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ, 31 Αὐγούστου.

Οἱ μισοὶ κάτοικοι τῆς Μεσημβρίας, ἕνεκα τοῦ φόβου, μὲ βίαν καὶ μὲ ἀπάτην ὑπεγράφησαν εἰς τὴν ἀναφορὰν τὴν ἀναγνωρίζουσαν τὴν βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν· ἀλλὰ μανθάνω ἐξωδίκως ὅτι αἱ ὑπογραφαὶ ἐπεστράφησαν ὀπίσω εἰς τὸ Κομιτάτον εἰς Μεσημβρίαν διὰ νὰ ὑπάγουν ὁ καθεὶς ὅπου ὑπέγραψεν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς Μεσημβρίας νὰ τὰς ἐπικυρώσῃ, δηλαδή ὅτι εἶνε γνήσιαι καὶ νὰ ὑπάγουν κατόπιν δύο ἀντιπρόσωποι εἰς Σήλυ-

μνον εἰς τὸν Βούλγαρον ἀρχιερέα Γερβάσιον καὶ νὰ γίνουν δεκτοί· καθὼς ἤκουσα οὕτω πῶς γράφω. Ἀλλὰ ἀφότου ἤλθον ὀπίσω αἱ ὑπογραφαὶ δὲν ἔγινε κανεὶς λόγος εἰς τὸ Ἀναγνωστήριόν των, διότι εἰς τὴν Μεσημβρίαν ἔκαμαν ἐν Ἀναγνωστήριον οἱ Βούλγαροι καὶ ἐκεῖ γίνεται τὸ συμβουλίον των, καὶ τὸ Ἀναγνωστήριον διοικεῖται ἀπὸ τὸν δικαστὴν καὶ ὑπαλλήλους τοῦ δικαστηρίου καὶ ἕνας ἀναφορογράφος καὶ μέλη ἀπὸ πέντε ἕως ἑπτά· διότι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν πολλοὺς Βουλγάρους εἰμὴ ἕως 10 μόνον οἱ ὅποιοι ἐνυμφεύθησαν εἰς Μεσημβρίαν καὶ ἄλλοι ἀπέθανον καὶ ἔμειναν τὰ παιδιά των. Τὸ σχολεῖον μας τὸ ἔχουν Καζάρμαν ἐν ᾧ κατοικοῦσι στρατιῶται. Σχολεῖον δὲν ἔχομεν. Οἱ διδάσκαλοί μας ἀνεχώρησαν, ὁ εἰς ἱερεὺς παπᾶ Βασίλειος ἀνεχώρησεν εἰς Βάρναν μείνας μόνος ὁ παπᾶ Γεράσιμος καὶ ὅστις ἔχει σκοπὸν νὰ φύγῃ. Ἡ ἐκκλησία μας λειτουργεῖ ἀλλὰ μὲ φόβον· ὁ κώδων δὲν σηκίει, διότι αὐτοὶ οἱ Βούλγαροι μᾶς φοβερίζουν πάλιν ὅτι θὰ μᾶς καύσουν. Δὲν ἔχομεν προστάτην νὰ μᾶς προστατεύσῃ, ἔχομεν στρατιώτας, ἀλλὰ διὰ τὸ θεαθῆναι, ὁ φόβος δὲν ἐξέλιπεν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐνωρὶς συνάζονται καὶ κλείονται εἰς τὰς οἰκίας των ἐνεκα τοῦ φόβου. Χθὲς ἤλθον 6 κομῆται, οἱ μὲν τρεῖς γνωστοὶ οἱ δὲ τρεῖς ἄγνωστοι καὶ, ἀφοῦ ἐμέθυσαν, διηυθύνθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας καὶ ἐβίασαν τὸν κανδυλάπτην νὰ σημάνῃ ἡμέρα μεσημέρι· ὅτε ὑπῆγε καὶ ὁ Ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας, τὸν ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὁ κανδηλάπτης ἔφυγε καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν ἀρχὴν εἰδοσιν καὶ ἦτις ὑπῆγε μὲ κολακευτικὸν τρόπον καὶ τοὺς πῆρεν ἐνῷ ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν εἶχεν ὑπάγει εἰς τὸν θρόνον τὸν ἀρχιερατικὸν καὶ ἐκάθησε μέσα καὶ κατόπιν τὸν ἐξέβαλαν.

Οἱ Ἀσπριῶται καὶ ἐκεῖνοι μὲ φόβον καὶ μὲ βίαν ὑπεγράψαν· τὸ ἡμισυ Κουρί δὲν ὑπεγράφη· τῶν Ἀσπριωτῶν ἔλαβον τὰς ἐκκλησίας· εἰς τὴν ἀγίαν Παρασκευὴν ἔστειλαν μηνᾶτα βουλγαρικά, ὡς φαίνεται θὰ στείλῃ ὁ Βάρνης Συμεὼν ἱερέα, ὁ δὲ παπᾶ Μιχαήλος Καλύμνιος Καραβοκυρὸς ἀναχωρεῖ διὰ τὴν πατρίδα του· σήμερον ἤλθεν εἰς Μεσημβρίαν καὶ συνδιαλεγόμενος εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς Κων(σταντι)νὴν καὶ θὰ παρουσιασθῇ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ θὰ εἰπῇ τὰ καθέκαστα. Εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Ἀσπριωτῶν εἶναι Βούλγαροι διδάσκαλοι, τὸ ὅποιον

εἶχον λάβει ἐπὶ Χαρίτωνος ἀκόμη. Οἱ Αἰμονιῶται καὶ οἱ Πανιῶται ὑπέγραψαν διὰ τοῦ φόβου καὶ τῆς βίας, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τὰς ὑπογραφὰς τὰς ἐπέσπρεψαν ὀπίσω διὰ νὰ τὰς ἐπικυρώσῃ τὸ Δημαρχεῖον των καὶ κατόπιν νὰ τὰς στείλουν εἰς τὸν Γερβάσιον. Εἰς τὴν Πάναν τῇ 6 Αὐγούστου ὑπῆγεν ὁ Βούλγαρος ἱερεὺς καὶ ἐλειτούργησεν καὶ ἄφησαν τὸν παπᾶ Ἀλέξανδρον νὰ λειτουργῇ ἀλλὰ νὰ μνημονεύῃ τὸν Γερβάσιον, καθὼς μανθάνω· τὰ δὲ σχολεῖα των ἐπὶ Χαρίτωνος τὰ πῆραν οἱ Βούλγαροι καὶ τώρα ἔχουν Βούλγαρον διδάσκαλον καὶ διδάσκαλίσαν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ ἀφίνουν τὰ παιδιά τυφλὰ καὶ ὄχι διὰ νὰ μάθουν γράμματα. Τὸ χωρίον Αἰμων ἱερέα δὲν ἔχει, διότι ὁ ὑπάρχων προχθὲς διήλθεν ἐκ Μεσημβρίας διὰ Ἀγχιάλον καὶ εἶπεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ, διὰ δὲ τὸ Σχολεῖον των ἔγραψεν ὁ Βούλγαρος ἐπιθεωρητὴς τῶν Σχολῶν ὅτι θὰ τοῖς στείλῃ Βούλγαρον διδάσκαλον ἐνῷ εἶχον συμφωνημένον Ἑλληνα. Τὸ χωρίον Ἅγιος Βλάσιος δὲν ὑπέγραψε πονθενᾶ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, καθὼς φαίνεται, θὰ μείνουν δίχως ἱερέα, διότι ὁ ἱερεὺς των καὶ ἐκεῖνος εἶπεν ὅτι θὰ τοὺς ἀφήσῃ καὶ τὸ σχολεῖον των μένει οὕτως ἄγνωστον τί θὰ γείνη· ὁ δὲ Ραβδᾶς καὶ ἐκεῖνος θὰ μένῃ δίχως ἱερέα, διότι χθὲς ἤλθεν ὁ ἱερεὺς των καὶ εἶπε μὲ πολλὴν του θλίψιν καὶ ἀπελπισίαν ὅτι εἰς τὸ μέλλον δὲν ἔμπορεῖ νὰ καθίσῃ, διότι ὑπῆγεν εἰς ἀξιωματικὸς ἀπὸ τοὺς στρατιώτας ὅπου φυλάγουν καὶ τὸν ἐφοβήρῃ καὶ τὸν εἶπεν νὰ μὴ φάλλῃ πλέον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐκεῖνος φοβεῖται καὶ μετὰ δὲν ἐπῆγεν οὔτε νὰ φάλλῃ οὔτε νὰ τοὺς διαβάσῃ καὶ πετραχίλι δὲν ἐβαλεν· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς κανεὶς δὲν ἐφάνη νὰ κλαυθῇ διατὶ δὲν φάλλει διότι τοὺς φοβερίζουν. Ἐχει μέσα εἰς τὸ χωρίον δύο βουλγάρους νυμφευμένους ἐκεῖ· ἐκεῖνοι ἄρχουν καὶ ἀρχιερεῖς ἐκεῖνοι καὶ ὅτι διατάζουν γίνεται, ἐπειδὴ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐμείναμεν ἀπροστατευτοί, δὲν ἔχομεν κανένα προστάτην νὰ μᾶς προστατεύσῃ. Τώρα νὰ εὕρῃ ἕνας νὰ μᾶς προστατεύσῃ εἶνε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μετενοημένοι ὅσοι ὑπέγραψαν, διότι μὲ φόβον καὶ ἀπάτην ὑπέγραψαν. Μέσα εἰς τὴν Μεσημβρίαν μόνον εἰς τὴν Μητρόπολιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν λειτουργεῖ ὁ Βούλγαρος ὁ ἱερεὺς· ἀλλὰ, ἐκτὸς τῶν Βουλγάρων ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας καὶ ὅσοι ὑπέγραψαν κανεὶς δὲν ὑπάγει εἰς τὴν

ἐκκλησίαν των, ὑπάγουν εἰς τὴν Παναγίαν ἀλλὰ μὲ φόβον καὶ τρόμον. Καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι ἂν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ σχολεῖον καὶ τὰ κοινὰ κτήματα τῆς Μητροπόλεως ἕως 10 ἐργαστήρια ὁλόγυρα εἰς τὸν αὐλόγυρον τῆς Μητροπόλεως ποῦ πῆραν ἔδωσαν, πάλιν τὸ φρόνημά των εἶναι διὰ νὰ μᾶς κάψουν. Εἶνε μερικοὶ ἐκ τῶν πολιτῶν μας οἵτινες ἤρχισαν νὰ φεύγουν εἰς Πύργον διότι ἐκεῖ λέγουν ὅτι τὰ πράγματα εἶνε πλέον ἡσυχά. Ἡμεῖς ἡμέραν παρ' ἡμέραν φυλάγομεν νὰ ἡσυχάσουν, ἀλλὰ δὲν βλέπομεν τίποτε· οἱ κομιῖται διοικοῦν, οἱ κομιῖται κόπτουν, ράπτουν, κανεῖς δὲν τοὺς πειράζει, μόνον ἡμᾶς πειράζουν τοὺς Ἕλληνας. Ἡμεῖς ἐδῶ εἰς Μεσημβρίαν ἐμείναμεν τυφλοὶ· δὲν γνωρίζωμεν τί γίνεται ὁ κόσμος, φύλλα ἑλληνικὰ ἀφ' οὗτου καὶ ἐγένετο τὸ συμβᾶν εἰς Φιλιππούπολιν καὶ ἔφυγεν ὁ Κουμαριανὸς ἔπαυσε καὶ τὸ φύλλον, ἐνῶ πρό τινων ἡμερῶν πρὶν νὰ πύτῃ ὁ Κουμαριανὸς ἔπαυσαν τὰς «Εἰδήσεις τοῦ Αἵμου» διὰ νὰ μὴ λαμβάνωμεν φύλλον καὶ μανθάνωμεν τὰ τρέχοντα.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀγχιάλου Βασίλειος

Κατ' ἐπιστολὰς ἐκ Σηλύμνου (Σλίβνο) ὑπὸ ἡμερομ. 29 Αὐγούστου, ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Ἀγχιάλου ἀχθεῖς ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας εἰς Σήλυμνον τῇ 23 Αὐγούστου καὶ περιορισθεὶς ἐν τῇ αὐτόθι Βουλγαρικῇ Μητροπόλει, ἔμεινεν ἐν σχετικῇ ἀνέσει μέχρι τῆς 27 τοῦ αὐτοῦ μηνός· ἀλλὰ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, τοῦ βουλγάρου Μητροπολίτου Γερβασίου ἐξελθόντος εἰς ποιμαντορικὴν περιοδείαν, ἡ ἀστυνομία προσελθοῦσα περιώρισε τὸν ἅγιον Ἀγχιάλου ἐν ἐνὶ τῶν δωματίων τῆς Μητροπόλεως ὑπὸ αὐστηρὸν περιορισμὸν, ὁχυρώσασα εἰς ἐπίμετρον διὰ σιδηρῶν ράβδων καὶ τὰ παράθυρα τοῦ δωματίου, μὴ τυχὸν δραπετεύσῃ.!! Ἡ κατάστασις αὕτη ἐξηκολούθει μέχρι τῆς 29, τοῦ Μητροπολίτου κινδυνεύοντος καὶ νὰ ὑποστῇ τὸν ἐκ πείνης θάνατον, διότι ἐδηλώθη αὐτῷ ὅτι τὴν τροφήν του ὀφείλει νὰ προμηθεύηται ἰδίᾳ δαπάνῃ, καὶ ταῦτα ὄντος γνωστοῦ ὅτι οὐδὲν χρηματικὸν ποσὸν φέρει μεθ' αὐτοῦ, ὡς ἀπογυμνωθεὶς τῶν πάντων, ἐν Ἀγχιάλῳ.

ΔΙΩΓΜΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

Ἐκ Φλωρίνης ἐπιστέλλουσι περὶ νέων κακουργημάτων τῶν βουλγάρων σχισματικῶν, ὧν ἐγένοντο θύματα τέσσαρες ὀρθόδοξοι ἐκ τοῦ χωρίου Νερέτι τῆς ἐπαρχίας Καστορίας, τῇ 25 μηνὸς αὐγούστου, προστεθέντες εἰς τὸν αἱματόγρᾳπτον κατάλογον τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν μαρτύρων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐστάλη γράμμα τῆς βουλγαρικῆς κακούργου συμμορίας, τῆς τὰ μέρη ταῦτα λυμαينوμένης, πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους ὁμογενεῖς παπᾶ Στοίτζην, Μιχαὴλ Γεωργίου, Χρήστον Δίνην καὶ Φίλιον Στάσην, γράμμα γεγραμμένον ἑλληνιστί καὶ προσκαλοῦσαν αὐτοὺς διὰ τοῦ παπᾶ Γιάννη ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸ πλησίον βουνόν, ἵνα συναντήσωσι δῆθεν ὀρθόδοξόν τινα ὁμάδα ἐκδικητῶν. Ὁ δυστυχὴς παρέλαβε καὶ τοὺς ἄλλους τρεῖς καὶ ἐνέπεσαν οἱ τέσσαρες εἰς τὴν παγίδα, βασάνους ὑποστάντες φρικώδεις. Τοῦ μὲν αἰοιδίου ἱερέως Ἰωάννου ἔκοψαν πρῶτον τὰ ὦτα καὶ κατόπι τὴν ρίνα, ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὸν μύστακα καὶ τὴν γενειάδα, ἔσχισαν τὸ κρῆνιον καὶ ἔκοψαν τὸν λαιμὸν, σχίσαντες τὸ στήθος καὶ τὴν κοιλίαν εἰς δύο. Ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῆς ράχews ἠριθμήθησαν 18 πληγαὶ διὰ μαχαίρας. Ὁ μακαρίτης Μιχαὴλ Γεωργίου ἔφερεν ἐπὶ τοῦ σώματος 40 πληγὰς διὰ μαχαίρας, οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἐσφάγησαν καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ ἀρνία. Τὰ πτώματα τῶν ἀειμνήστων θυμάτων τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας εὐρέθησαν τὴν κυριακὴν καὶ τὴν ἐπιούσαν, 28 αὐγούστου, ἐτάφησαν. — Τὴν ἐπομένην ἑσπέραν οἱ αὐτοὶ κακούργοι μετέβησαν ἔξω τοῦ Πισοδερίου καὶ διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου ἐδολοφόνησαν τὸν ἱερέα Σταῦρον μετὰ δύο ἐτέρων, ἀλλ' αὐτοὺς μακρόθεν καὶ διὰ πυροβόλων.

Ἐνώπιον τῶν ἀνηκούστων βασάνων, ὧς ἐπινοοῦσι κατὰ τῶν ὀρθοδόξων τῶν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ προσκειμένων οἱ ὁπαδοὶ τοῦ λεγομένου ἐξάρχου, οἱ τὴν Μακεδονίαν ἐκ Βουλγαρίας ἐπιτρέχοντες καὶ καταστρέφοντες, ἐνώπιον κακουργημάτων τοιούτων, ὠχρίῳσι μὲν τὰ φάσματα τῶν πρώτων τοῦ χριστιανισμοῦ διωκτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Κρούμου καὶ Μορτάγωνος, ἡ δ' ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καυχᾶται ἐπὶ τῷ ὅτι παρέχει δύναμιν καὶ σθένος ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας εἰς τοὺς νέους τούτους μάρτυρας καὶ τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἵνα φέρωσι γενναίως τὰ δεινὰ, προσδοκῶντες καὶ τὴν λῆξιν αὐτῶν προσεχῇ καὶ τὴν οὐ χρονίζουσιν ἀνταπόδοσιν βεβαίαν.

МЕЧНИКОВА

ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΕΝ ΕΥΣΕΒΕΙ ΤΗ ΠΙΣΤΕΙ ΤΕΛΕΙΩΘΕΝΤΩΝ

Ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς βουλγαρικῆς ἀσεβείας τῶν ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀρχῆς φονευθέντων, οἱ πανταχοῦ ὁμοεθνεῖς ὀρθόδοξοι ἐξακολουθοῦσι ἐπιτελοῦντες ἱερὰ μνημόσυνα, τοῦ Κυρίου δεόμενοι ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν νέων μαρτύρων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἀνηγγείλαμεν τὰ τελεσθέντα ὑπὸ τῶν ἱερῶν μητροπόλεων Δέρκων καὶ Σμύρνης καὶ Σαράντα-Ἐκκλησιῶν τὴν 6 αὐγούστου, Πελαγονίας, τῇ 13, Πρεσπῶν καὶ Λυχνιδῶν τῇ 20, καὶ Δράμας, τὰ ἐν Κερκύρᾳ καὶ Πάτραις, τὸ ἐν Μονάχῳ καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις, πάνδημον γενόμενον, μετὰ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει, πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ κελεύσει, τελεσθέντα. Μανθάνομεν ἀπὸ τῶν ἐφημερίδων ὅτι καὶ ἐν Ἀνδρῶν ὡς καὶ ἐν Λαμίας τῇ 20 λήξαντος οἱ ὀρθόδοξοι, τελέσαντες τὸ μνημόσυνον τῶν ἐν εὐσεβείᾳ τῇ πίστει τελειωθέντων, ἐξεπλήρωσαν τὸ ἀδελφικὸν ἡμῶν καθήκον πρὸς τοὺς ἐν πολλοῖς μέρεσι σφαγιασθέντας ὑπὸ βουλγάρων σχισματικῶν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὀρθοδόξου δοξάσαντας. Ἐπίσης ἐν Ρεθύμνῃ τῆς Κρήτης ἐτελέσθη τὸ μνημόσυνον τῶν θυμάτων καὶ ἐν Ἀγίῳ Λουδοβίκῳ τῆς Ἀμερικῆς, τῇ 13 αὐγούστου.

Ἐφ' ὅσον εἰδήσεις ἡμῖν ἐπιστέλλονται περὶ μνημοσύνων, θέλομεν ἀνγκράφει τὰς εὐσεβεῖς κοινότητας, ὅσαι πανδημῶς τιμῶσι τοὺς διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν τεκμηριοῦντας τὴν ἀγνότητα τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ τὸ θερμὸν τῆς πίστεως βεβαιώσαντας.

ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀδελφοὺς ἡμῶν ἐκδηλοῦνται πανταχόθεν μετὰ προθυμίας καὶ στοργῆς ἀδελφικῆς, ἀρκετῆς ὅπως ἀνακουφίσῃ ἐν τινι μέτρῳ τὰς θλίψεις τῶν ἐστερημένων περιουσίας, τῶν πεινῶντων καὶ γυμνητευόντων. Ἐκ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μεγαλοπόλεων αἱ μεγαλόφρονες ἑλληνικαὶ κοινότητες Ἀλεξανδρείας καὶ Καΐρου συνέλεξαν μέχρι σήμερον, ἡ μὲν πρώτη 1700 περίπου λίρας ἀγγλικὰς, ἡ δὲ τοῦ Καΐρου 1100—μερικώτερον δὲ, καθὼς ἐν καταλόγοις σχετικοῖς εἶδομεν ἀναγραφόμενας, ἡ ἐν Καΐρῳ Μακεδονικὴ Ἀδελφότης εἰσένεγκε 50 λίρας, ὁ δὲ «Πελοποννησιακὸς Σύνδεσμος» 40, ἡ ἐν Ρίνια ἑλληνικὴ κοινότης 70, ἡ ἐν Κόμ-ελ-αχτάρ 36, ἡ ἐν Ἀσσουάν 24, οἱ ἐν Ζαγαζικίῳ ἑλλήνες ὑπάλληλοι ἐμπορικῶν

καταστημάτων 1600 σχεδὸν δραχμὰς — Τὸ κεντρικὸν ταμεῖον Κρήτης προσένεγκε 10000 φράγκων—ἐν Ἀθήναις δὲ εἶχον εἰσπραχθῇ μέχρι τέλους αὐγούστου σχεδὸν 40000 δραχμῶν. Ἰδίᾳ ἐξαίρομεν τοὺς ὁμοεθνεῖς ὀρθοδόξους κατοίκους Χαλκίδος συνεισενεγκόντας ἀρκετὰ σπουδαῖον χρηματικὸν ποσόν, Λαμίας (900 δραχμὰς) καὶ τὸν δίκαιον ἀπονέμομεν ἔπαινον εἰς σωματεῖα καὶ συστήματα τεχνιτῶν, εἰς ἡθοποιούς καὶ μουσικούς, εἰς ἐργάτας βιομηχανικῶν καταστημάτων καὶ εἰς διδασκάλους καὶ μαθητὰς σχολείων ἀποτελέσαντας ἐπιτροπεῖας καὶ προβαίνοντας διὰ μέσων εὐγενῶν εἰς συνάθροισιν ποσοτήτων, ἀποστελλομένων εἰς τὰς κεντρικὰς ἐπιτροπεῖας. Ἡ προθυμία ἡ φιλάδελφος τῶν ὀρθοδόξων ἑλλήνων ἐτεκμηριώθη κατὰ τὰς τελευταίας ἐθνικὰς δοκιμασίας εἰς τρόπον ἐλικύοντα τὸν θαυμασμὸν πάντων τῶν ἀλλοεθνῶν· διότι γινώσκουσι πάντες ὅτι τοσαύτας διέρχεται τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος κρισίμους τοῦ βίου αὐτοῦ στιγμὰς καὶ πολλὰς ἀνάγκας ἐθνικὰς ἔχει νὰ θεραπεύσῃ· καὶ προφθάνει ἀγογγύστως καὶ προθύμως εἰς ἐπούλωσιν χαινουσῶν πληγῶν, εἰς ὑποστήριξιν τῶν κέντρων τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς καὶ κινήσεως, ἀληθοῦς χριστιανικοῦ βίου τεκμήρια πᾶσι παρεχόμενον καὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ καὶ τοῦ παρόντος τὰς συμπαθείας τῶν πεπολιτισμένων λαῶν ἐπισπώμενον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὑπὲρ τῶν πασχόντων ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἱκαναὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐφημερίδων, αἱ σπουδαιότεραι, ἔγραψαν μετ' ἀμεροληψίας, ἀποδοκιμάζουσαι καὶ κατακρίνουσαι τὴν ὑπὸ τῶν βουλγάρων μανιωδῶς ἐπιδιωκομένην ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ ἐξόντωσιν τῶν ἑλλήνων ὀρθοδόξων, τῶν προσκειμένων τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως. Εὐχαριστοῦμεν αὐταῖς δημοσίᾳ καὶ ἐπισήμως ἐπὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν γραφείοις καὶ ἰδίᾳ τὸν πρῶτον κατελθόντα εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν καταδιωκομένων ὀρθοδόξων ἑλλήνων ἀγῶνα «Νέον Ἐλεύθερον Τύπον» τῆς Βιέννης. Καὶ τούτου οἱ συντάκται, καθὼς καὶ πάντες οἱ γράψαντες ἐπὶ τοῖς θλιβεροῖς γεγονόσιν εἰς ἐφημερίδας ρωσικὰς καὶ γαλλικὰς καὶ οὐγγρικὰς καὶ αὐστριακὰς καὶ γερμανικὰς, ἀπέδειξαν ὅτι

ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῇ πᾶς πεπολιτισμένος ἄνθρωπος ἐπὶ τοῖς δεινοῖς, ἅπερ ὑφίστανται οἱ τῇ ὀρθοδόξῳ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθοῦντες. Ἡ δὲ φωνὴ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ τῶν εὐήγμένων ἀνθρώπων ἀποτελεῖ καταδίκην αἰωνόβιον τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες, ὅχλον ἀποτελοῦντες, ἰσχυρότερον, ὥς ἐδείχθη, τῆς ἐπὶ αὐτοὺς τεταγμένης ἀρχῆς, καὶ συνιστῶντες τὸ λεγόμενον βουλγαρικὸν ἔθνος, προσῆψαν εἰς τὸ ὄνομα καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου στίγμα ἀνεξίτηλον.

Ἱερὰ Σύνοδος.—Χθὲς ἀπῆλθεν εἰς Σηλυβρίαν ἵνα προστῇ τῆς αὐρίου ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τελουμένης ἐορτῆς τοῦ γενεσίου τῆς Θεομήτορος ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Διονύσιος.

Κανονικαὶ ψᾶφοι.—Τῷ σαββάτῳ, 2 ἀρξαμένου, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκ τῆς παραιτήσεως τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Μελενίκου κ. Θεοδωρήτου χρεΐαν τῆς ἱερᾶς ταύτης μητροπόλεως, πρὸς πλήρωσιν αὐτῆς ἐξελέξατο μητροπολίτην Μελενίκου τὸν πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτην κ. Αἰμιλιανὸν Δάγγουλαν, προκρίνασα τῶν συνυποψηφίων αὐτῷ ἀρχιμ. Γερασίου Θεολογίδου καὶ Μελετίου Λουκάκη.—Ὁ θεοφ. ἐψηφισμένος Μελενίκου, τελειόφοιτος ὢν τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἀπὸ τοῦ 1886 καὶ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς ἀπὸ τοῦ 1899, διετελέσεν ἐπὶ ἑπταετίαν εὐδοκίμως ὥς προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου Καφατιανῆς ἐν Γαλατῇ καὶ μέλος τοῦ Πνευματικοῦ δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς. Εὐχαριστήσας δὲ ἐπὶ Συνόδου προχθὲς ἐποιήσατο καὶ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὴν νενομισμένην εὐχαριστίαν μετὰ τὸ μέγα μῆνυμα.

Ἐκτακτὸς Ἐπιτροπεΐα.—Χθὲς συνῆλθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις εἰς συνεδρίαν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π., ἡ Ἐκτακτὸς ἐπιτροπεΐα παρόντος καὶ τοῦ ἐκ τῶν συμβούλων ἐνδοξ. Στεφάνου βέν Καραθεοδωρῆ, σκεψαμένη ἐπὶ τινων δημοσιεύσεων.

Μητρόπολις Μελενίκου.—Ἡ δημογεροντία Μελενίκου τηλεγραφικῶς ὑπέβαλε τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου μητροπολίτου κ. Αἰμιλιανοῦ.

Μητρόπολις Νευροκοπίου.—Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σαββάτου, ἀν-

φθέντων ὑπ' ὄψει τηλεγραφημάτων τῆς τε ἐπαρχίας Νευροκοπίου παρακαλούσης ἵνα μὴ μετατεθῇ ὁ μητροπολίτης αὐτῆς εἰς Μελένικον, ὥς καὶ τοῦ μετατεθέντος πανιερ. κ. Θεοδωρήτου παραιτουμένου τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου, εἰς ἣν ἡ Ἐκκλησία προεδίβασεν αὐτὸν, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα παραμῆνῃ ποιμαίνων τὴν ἐπαρχίαν Νευροκοπίου ὁ πανιερ. κ. Θεοδωρῆτος ὁ ἐπὶ τριετίαν εὐόρκως ἐπιτελῶν τὸ καθῆκον αὐτοῦ. Τὰ σωματεῖα καὶ αἱ κοινοτικαὶ τῆς ἐπαρχίας ἀρχαὶ τηλεγραφικῶς ὑπέβαλον ἐπὶ τούτῳ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν βαθεῖαν αὐτῶν εὐγνωμοσύνην.

Ἑορτὴ Παμμακαρίστου.—Τηλεγράφημα ἐκ Καζάν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἀγγέλλει ὅτι ἐν τῇ παρὰ τὴν πόλιν ταύτην γυναικεῖα μονῇ, ἐν ᾗ ἀπόκειται λαμπρὸν ἀντίτυπον τῆς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ σωζομένης βυζαντινῆς εἰκόνης τῆς Παμμακαρίστου, ἡ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ σεπτεμβρίου ἐορτὴ τῆς ἱνδίκτου καὶ τῆς Παμμακαρίστου ἐτελέσθη πανηγυρικώτατα. Τὸ τηλεγράφημα ἀποστέλλουσι, συγχαίροντες τῇ Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ νέᾳ ἱνδικτιῶνι, ὁ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Καζάν κ. Δημήτριος, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος κ. Νικόδημος, ἡ εὐλαβεστάτη ἡγουμένη μοναχῆ κ. Μαργαρίτα καὶ ὁ αἰδ. πρωθιερεὺς κ. Ζελενέσκης.

Θεολογικὴ σχολή.—Μέλος τῆς ἐφορίδος τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς ἐξελέγη κατὰ τὴν συνοδικὴν τοῦ παρελθόντος σαββάτου συνεδρίαν ὁ ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Νικόλαος, ἀντὶ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Κωνσταντίνου.

Ἐκλεξίμοι.—Ἐνεγράφη ἐν τῷ κώδικι τῶν ἐκλεξίμων δι' ἀρχιερατεῖαν ὁ πανοσιολ. ἡγούμενος τῆς ἐν Πριγκήπῳ μονῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ πρώην ἱεροκέρυξ τῆς μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης ἀρχιμ. κ. Γεράσιμος Θεολογίδης.

Ἡγεμονία Σάμου.—Σήμερον ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσύγκελλος ἡρμίνευσε τὰς πατριαρχικὰς καὶ κατευοδίους εὐχὰς τῇ εὐγενεστάτῃ συζύγῳ τῆς Α. Ὑψ. τοῦ ἡγεμόνος Σάμου Κ. Καραθεοδωρῆ ἐφέντη καὶ ταῖς θυγατρᾶσιν αὐτοῦ, πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἐπισκεψαμέναις τὸν παναγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην καὶ ἐξαιτησάμεναι τὰς εὐχὰς αὐτοῦ.

Ἀξιωματικὸν παράδειγμα τῆς πρὸς τὰ κοι-
νὰ στοργῆς ἐπιφανῶς ἄρτι παρέσχεν ὁ σεβασμ. μητρο-
πολίτης Χαλκηδόνος κ. Γερμανός, ὡς ἐν πάσαις ταῖς
παρ' ἡμῖν ἐφημερίσιν ἀνεγρήφη πρότερον, δωροφορή-
σας τῇ ἐπαρχίᾳ Χαλκηδόνος εὐπρεπὲς οἶκημα μητρο-
πολιτικὸν ἐν Κασδίκιαι, τῇ ἀπὸ αἰῶνος ἔδρᾳ τοῦ μητρο-
πολίτου. Εἰς τετρακισχίλιās τουρκικὰς λίρας ὑπολογί-
ζεται τὸ ποσὸν τὸ διατεθησόμενον ὑπὸ τοῦ σεβασμ.
μητροπολίτου κ. Γερμανοῦ πρὸς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς δια-
σκευὴν καὶ διάκοσμον τοῦ μητροπολιτικοῦ οἴκου, πο-
σὸν ἀναδεικνύον τὴν φιλογένειαν τοῦ σεβασμ. κ. Γερ-
μανοῦ, ἐφ' ὅσον γινώσκουμεν ὅτι τοσοῦτους ἀριθμοὶ πο-
λυταλάντους ὁμογενεῖς ἢ ἐπαρχία αὕτη, δυναμένους
ἐξ ἰδίων ἢ ἀνεγείρωσι καὶ μητροπολιτικὸν οἶκον καὶ
σχολείων κτίρια. Ἐὰν ὑπάρχωσι μητροπολίται, ὑπὲρ
ὧν τὰ πνευματικὰ τέκνα ἀναβάλλωσι νὰ παρασκευά-
σωσιν, ἐνεκὰ κακοδαίμονικας ὕλικης, ἀξιοπρεπῆ οἰκή-
ματα, οἱ δὲ διαμένοντες ἐν τοῖς οὕτως ἢ ἄλλως πε-
ρισωθεῖσι δύνανται νὰ ἀνεγείρωσι τοιαῦτα, πρὸς τὰ
μέσᾳ ἃ διαθέτουσιν ἀνάλογα, εὐχῆς ἔργον νὰ μιμη-
θῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ σεβασμ. γέροντος Χαλκηδόνος,
τοῦ μετὰ ἐπταέτη ποιμανσίν δωροφοροῦντος τῇ
ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ μητροπολιτικὸν οἶκημα κατὰλληλον.

Μητρόπολις Σμύρνης.—Κατὰ τὰς ἐλληνικὰς
ἐφημερίδας Σμύρνης, τῇ 1 Σεπτεμβρίου συνήλθον εἰς
κσινὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ σεβ. μητροπολίτου
Σμύρνης συνεδρίαν τὰ δύο ἀνώτατα σωματεῖα, Δημογε-
ροντία καὶ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ, καὶ μετὰ τινὰς σκέψεις
«περὶ λήψεως πρᾶκτικῶν καὶ λυσιτελῶν μέτρων πρὸς
διευθέτησιν τῶν διαφορῶν τῶν χωρίζουσῶν τὰ δυο
ταῦτα ἀνώτατα κοινοτικά σωματεῖα», ἀπεφασίσαν
ὅπως ἐκλεγῇ ἐξαμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τριῶν δημογε-
ρόντων καὶ τριῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν-
τολὴν ἔχοντων νὰ καθορίσωσι τὰ σημεῖα τῆς συμφω-
νίας. Τὴν ἐξαμελὴ ἐπιτροπὴν ταύτην ἀποτελοῦσιν
οἱ κκ. Ἐμμανουηλίδης, Σολομωνίδης καὶ Τσακίρογλους
ἐκ τῶν μελῶν τῆς Δημογεροντίας καὶ Δελαγραμμάτι-
κας, Παπαδημητρίου καὶ Σειζάνης ἐκ τῶν τῆς Κεν-
τρικῆς Ἐπιτροπῆς.

Χοροστασία.—Τὴν παρελθούσαν κυριακὴν, 3 ἄρ-
ξαμένου, κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰ-
κουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ κατὰ τὸ
Ἐξω-κινόνιον ἱερῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου Γοργοεπηκούου,
πολλοῦ πλήθους εὐτεβῶν ἐκκλησιασθέντος ἐν αὐτῷ.
Τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ναοῦ τούτου, διορισθεῖσαν ἐξ ὀφφί-
κίου, ἀποτελοῦσιν ὁ ἐκ τῶν συμβούλων ἀξ. κ. Ἐμμ.

Ρακτιβάν καὶ οἱ κκ. Κωνστ. Θεοχαρίδης καὶ Ν. Στε-
φανίδης ὁ καὶ προσφωνήσας τῇ Α. Θ. Π. δεόντως.

Ὀνοματικαὶ ἐορταί.—Τῇ κυριακῇ, 3 ἄρξο-
μένου μηνός, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης
διεβίβασε τηλεγραφικῶς τὰς ἀδελφικὰς αὐτοῦ προς-
ρήσεις εἰς τοὺς τὴν ὀνοματικὴν αὐτῶν ἐορτὴν ἄγοντας
πανιερ. μητροπολίτας Ἀμασειας, Μογλενῶν καὶ 40-
Ἐκκλησιῶν.

Πατριαρχικαὶ προσδρόσεις.—Τῷ παρελθόν-
τι σαββάτῳ διεβιβάσθησαν τὰ πατριαρχικὰ συγχαρη-
τήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Π. διὰ τοῦ πανοσιολογ.
Μ. πρωτοσυγκέλλου τῷ ἐκ Ρωσίας αἰσίως ἐπιστρέψαν-
τι εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐξοχ. πρεσβευτῇ τῆς Ρω-
σίας κ. Ι. Ζηνοβιέφ.

Ἀρχιγένεια ἐκπαιδευτήρια.—Διευθύντρια
τῶν ἐν Ἐπιβάταις Θράκης Ἀρχιγενείων ἐκπαιδευτή-
ριων διωρίσθη ἡ τέως ὑποδιευθύντρια τοῦ ἐν Φιλιπ-
ποπόλει Ζαριφείου τῶν θηλέων δεσποινίς Ζωὴ Μαρτῶ-
νη, ἥτις ἐκ τῆς πόλεως ταύτης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀφι-
κομένη ἀνεχώρησεν εἰς Ἐπιβάτας.

Ἐπισκέψεις.—Τῇ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α.
Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ ἀντιπρόσωπος
τῆς ἡγεμονίας Σάμου ἐνδοξ. Ἀλ. Γάγκος ἐφέντης.

Ἀρχιεπίσκοπος Γ.βραβλάτης.—Χθὲς ἀφί-
κετο ἐκ Σμύρνης εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ πανιερ. ἀρχιε-
πίσκοπος Γ.βραβλάτης κ. Γουλιέλμος καὶ σήμερον πα-
ρέστη κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς αὐριανῆς ἐορτῆς ἐν τῷ
πατριαρχικῷ ναῷ.

Γυμνάδιον Χίου.—Διευθυντὴς τοῦ ἐν Χίου γυ-
μνασίου διωρίσθη ὁ ἐλλογ. διδάκτωρ κ. Νικ. Παπα-
δάκης, διδάξας ἐν Καισαρείᾳ καὶ ἐν τῷ γυμνασίῳ Λευ-
κωσίας (Κύπρου), κατόπιν ἐν τῷ Ἀρσκακίῳ τῶν Ἀθηνῶν,
ἀφ' ὧν εἰς Γερμανίαν μεταβὰς ἡσκήθη εἰς ἀρχαιολογι-
κὰς μελέτας, μεθ' ὧν ἐδίδασκεν ἐν ἐπαρχιακῷ τινὶ γυ-
μνασίῳ καὶ ἐν Πάτρικς, ἐν τῷ Ἀρσκακίῳ.

Σωματεῖα.—Χθὲς, τετάρτη, 6 Σεπτεμβρίου, ἡ ἐν
τοῖς Πατριαρχείοις Ἀδελφότης τῶν νεωκόρων τῆς Ἀρ-
χιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐτέλεσεν ἐν τῷ ἐν
Γαλκτᾷ ἱερῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου Καφατιανῆς τὴν ἐπὶ
τῇ ἐπετείᾳ αὐτῆς ἐορτὴν ἱερὰν λειτουργίαν.

**Ἔνεκα τῶν ἐορτῶν τῆς 8, 9, καὶ 10 Σε-
πτεμβρίου ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια»
ἐκδίδεται σήμερον, τὸ δὲ προσεχὲς φύλ-
λον τῇ δευτέρᾳ, 11 Ἀρξαμένου μηνός.**

ΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΙ ΟΙ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΛΟΓΙΟΙ

Ἔργασίαι αὐτῶν, Ἐπιστημονικὸς βίος, Γεωγραφία,
Ἱστορία, Παλαιογραφία, Ἑκκλησιαστικὴ Ἱστορία
καὶ οἱ τῶν κλάδων τούτων ἀντιπρόσωποι
ἐν Ἀθήναις

Οὕτως ἀναγινώσκουμεν ἐν τῇ παραδείδῳ τού-
τῳ (ἔκδ. Β', 1902) § 147 ὅτι « ὁ Μαλέας (γράφ-
φε ἢ Μαλέα ἢ αἱ Μαλεαὶ) ὁ κάβο Μαλιᾶς
εἶναι ἡ νοτιωτάτη ἄκρα τῆς Πελοποννή-
σου» ἐνῶ εἶναι τὸ Ταίναρον, ὅπερ ὁμως εἶναι
κατὰ τὸν κ. Μεταξᾶν, ἐπινενόντων τῶν πανσόφων
κριτῶν «ἡ νοτιωτάτη ἄκρα τῆς Μάνης»· ἀφ' ἐτέ-
ρου πάλιν ἐν ἐτέρᾳ παραγράφῳ, τῇ 124ῃ, διδά-
σκεται ὅτι τὸ Ταίναρον εἶναι τὸ νοτιώτερον τῆς
Εὐρώπης. Οἷα ἀντίφασις καὶ ἀσάφεια.

Ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ §, τῇ 149ῃ, φέρονται ἐ-
π' ἀλλήλα τὰ ἐξῆς πλημμελῶς ἔχοντα ἀφορῶντα
εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος.

1) ὅτι « ὁ Ἀχελῷος... διαρρέει μέγα με-
ρος τῆς Ἠπείρου » Δὲν ὀφείλει ὁ ταῦτα δι-
δάσκων συγγραφεὺς τοῦλάχιστον νὰ ρίψῃ βλέμ-
μα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς Ἑλλάδος τοῦ συνημιέ-
νου τῇ ἐπομένῃ σελίδι, ἵνα παρατηρήσῃ ὅτι
ἀσύστατα διδάσκει;

Καὶ μετὰ ταῦτα,

2) « Δυτικῶς τούτου κεῖται τὸ λεκανοπέδιον!
» τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος δέχεται
» τὰ ὕδατα τοῦ Ζαγορίου καὶ τοῦ Μετσόβου.
» Πρὸς Α. δὲ τοῦ Ζιγορίου ἐκβάλλουσιν εἰς
» τὸν Κορινθιακὸν κόλπον δύο μικρότεροι πο-
» ταμοὶ ὁ Εὐννος ἢ Φεΐδαρις καὶ ὁ Μόρνος »
Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ τίς ἢ σχέσις τοῦ Ζαγορίου
πρὸς τὸν Εὐννον καὶ τὸν Κορινθιακόν!

Τὰ περὶ θρησκευμάτων ἐπίσης ἀσαφῆ: Ἐν-
τύπωσιν ἰδίως ἐνεποίησεν ἡμῖν, ὡς ἀνεκρινώσα-
μεθα τοῦτο ἐν καιρῷ τῇ Π. Κ. Ἐκπαιδευτι-
κῇ Ἐπιτροπῇ, καὶ τόδε:

§ 103. « Ὁ χριστιανισμὸς περιλαμβάνει...
» ἐκκλησίαν τὴν Ἑλληνικὴν, εἰς ἣν ἀνήκου-
» σιν 90 ἑκατομμύρια ὀρθοδόξων. Ἐκ τούτων
» μέρος μὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ρωσικὴν ἱεράν
» Σύνοδον (μὴ λέγε οὕτω). τὸ δὲ πλεῖστον

» εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν τεσσάρων ἑλληνι-
» κῶν πατριαρχείων»... .

Ἐκ τούτων ἀναμφιβόλως συνάγεται

1) ὅτι ὑπὸ τὰ ἑλληνορθόδοξα πατριαρχεῖα
ὑπάγονται τόσα καὶ τόσα ἑκατομμύρια Ἑλλή-
νων τὸ πλεῖστον τῶν 90 ἑκατομμυρίων.

2) ὅτι οἱ Σέρβοι, οἱ Μαυροβούνιοι, οἱ Ρου-
μάνοι καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς Ἑλλάδος Ἕλληνες δὲν
εἶναι ὀρθόδοξοι, διότι εἰς οὐδὲν τῶν τεσσάρων
πατριαρχείων ἀνήκουσι καθάπερ παρετήρησε
κάλλιστα καὶ ὁ κ. Μητσόπουλος. Τοιαυτὰ τινα
θὰ μάθωσι «παίζοντά πως καὶ τερπόμενα»
κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀκρίτων κριτῶν «ἐκ τοῦ
παραδείδου τούτου». Καὶ πόσα ἄλλα!! τοῦ
λόγου ὄντος μάλιστα περὶ τῶν πραγμάτων
τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν θὰ παρα-
κολουθήσωμεν τῇ διορθώσει τῆς Γεωγραφίας
— Ἀτλαντος τοῦ κ. Μεταξᾶ — ἀλλ' ὀλίγας σει-
ρὰς προσθέσωμεν ἐτι ἵνα πληθυνθῇ ἡ γνῶσις
τῶν ἐξ Ἀθηνῶν διδασκαλιῶν, ἃς ὀφείλει ὁ κ.
Λάμπρος καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν κριταὶ ἵνα διορθώσωσι.

Καὶ τῶν ποταμῶν π. χ. τὰ ὀνόματα μόνον
τ' ἀρχαῖα ἀναφέρονται τὰ δὲ κοινότερα οὐδὲ
παρεντίθενται (πρβλ. Ἀῶς, Ἀῦς καὶ τὸ
Ἀρχιπέλαγος!) ἀμελεῖται ἐν τοῖς πλείστοις
καὶ κυριωτάτοις ἢ σημείωσις μητροπόλεων καὶ
γυμνασίων (πρβλ. § 244 Ἰμβρος, (13 χλκ.)
Ἀἷμνος (18 χλκ.) ἄνευ προσθήκης τινός. Ἐν §
246 φέρεται αἱ Πριγκηπόννησοι (γρ. Πριγκιπόν-
νησοι), «ὧν ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Πρίγκηπος
(γρ. Πρίγκιπος) ἢ Ἀντιγόνη, ἢ Πρώτη καὶ ἡ
Χάλκη, ἐν ᾗ ὑπάρχουσι περίφημοι σχολαί».
θαυμαστὴ ἀκρίβεια! Δὲν ἔπρεπε τοῦλάχιστον
νὰ ἐξονομασθῇ ἡ πρώτη καὶ μεγάλη Θεολογικὴ
Σχολή, καὶ ἡ Ἑλληνεμπορικὴ, καὶ τὸ ἐν Πριγ-
κίπῳ Ε. Ὁρφανοτροφεῖον, μοναδικὰ καὶ ἀξιο-
λογώτατα ἔργα ἐκπάγλως τιμῶντα τοὺς ὑπὸ τὸ
σκῆπτρον κραταιοτάτου ἄνακτος διαβιούντας
ιεράρχας τε καὶ ὁμογενεῖς, τοὺς καὶ συντηροῦν-
τας αὐτά;

Ἐν § 257ῃ ἀναγινώσκουμεν «Ἐν Σέρραις, Βι-
τωλίσις, Θεσσαλονίκη καὶ Κορυτσᾷ (γρ. Κορι-
τσᾷ) ὑπάρχουσιν ἑλληνικὰ γυμνάσια», ἀλλὰ
διατὶ δὲν μνημονεύεται τὸ Τδοτύλειον, τὸ τῆς
Κοζάνης καὶ τὰ ἄλλα. Ἡ κωμόπολις Μουδαφᾶ
παρ' ὅσα καλεῖται μόνον Μουδαφᾶ ἐν τῇ αὐτῇ §.
Οὕτω πως παρίσταται τοῖς Εὐρωπαίοις ἡ τῆς

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 419—420.

ἐλληνορθοδοξίας δύναμις ὑπὸ τῶν διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων ἐπὶ πενταετίαν καὶ ἑπταετίαν ἐπιβεβλημένων βιβλίων, οἷς βεβαίως καὶ πιστευτέον!

Ἐλθωμεν ἐκ τύχης εἰς τὴν 250ὴν §. Ἡ παράγραφος αὕτη χρήζει ριζικῆς ἀνασυντάξεως «ἐν Θεσσαλονίκη μόνον δύο βυζαντιακοὶ ναοὶ σώζονται, ὁ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ὁ τῆς ἁγίας Σοφίας» Οὐχὶ ἄλλοι; Δὲν ὑπάρχει μεταξὺ ἄλλων ἢ πρὸς ἄλλοις ὁ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὁ κοινότερον τοῦ **Χορτάτζη** ἢ la Rotonde, τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ὁ ρυθμὸς ἀλλὰ καὶ ὁ διασφζόμενος ἐκ λαμπροῦ μωσαϊκοῦ διάκοσμος ἐγένετο ὑποκείμενον μελετῶν σπουδαιοτάτων ἰδίως τοῦ Texier καὶ Pullan¹ παραβάλλεται δὲ ὑπὸ τοῦ P. Lucas ἀρχαιότερον πρὸς τὸ τῆς Ρώμης **Πάνθεον**; Ἀφ' ἐτέρου αἱ ἐν τῷ νομῷ Θεσσαλονίκης καὶ τῷ τοῦ Μοναστηρίου πόλεις ξηρότατα ἀναφέρονται ἄνευ σημειώσεως ὅτι εἶναι καὶ ἔδραι μητροπολιτῶν, **πλὴν** τοῦ Νευροκόπου, ἐνθα μόνον προστίθεται «ἔδρα μητροπόλεως (8 χλκ.)» ἀλλὰ τὸ **Μελένικον**, αἱ **Σέρραι**, ἡ **Δράμα**, ἡ **Βέρροια** κλ.π. Ποῦ δὲ ἀναφέρεται ἡ εὐδαίμων **Ξάνθη**, καὶ τὸ **Πράβιον** καὶ ἄλλα; Ἡ ὀνοματολογία ἐν γένει χωλαίνει οἰκτρῶς, ἐὰν δ' ἐσιγήσαμεν πρὸ ἐτῶν ἐπὶ τούτῳ αἴτιον ὅτι οὐδέποτε ἠθελήσαμεν ἵν' ἀκουσθῇ καὶ δι' ἡμᾶς τὸ «αοιδὸς αοιδῷ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων».

§ 5.

Πρὸ ἡμερῶν ἔτι παρετηρήσαμεν ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις Νέαν ἐγκριθεῖσαν **Γενικὴν Γεωγραφίαν** τοῦ δ. φ. κ. Σαρρῆ πρὸς χρήσιν τῶν ἐλληνικῶν σχολείων (1905). Κατὰ τύχην ἔπεπέν ὑπὸ τα ὄμματα ἡμῶν ἡ σελ. 155. Ἐκ ταύτης ἀντιγράφομεν τὰς ἐξῆς σειρὰς αὐτῇ λέξει.

«**Λάμψακος** καὶ **Ἀβυδος** παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἐκ τῆς Ἀβύδου ὁ Ξέρξης ἔζευξε τὸν Ἑλλήσποντον. **Δαρδανέλλια** (15 χ.κ.), ἐξ ἧς ὀνομάσθη κοινῶς ὁ Ἑλλήσποντος πρὸς Ν. αὐτῶν ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Τροία. **Ἀδραμύτιον** (16 χ.κ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον. **Κυδωνία** (κ. Ἀϊβαλί) κατοικούμενη ὑπὸ Ἑλλήνων (25 χ.κ.) **Πέργαμον** (23 χ.κ.) πρωτεύουσα ἄλλοτε ὁμώνυμον βασιλείου πολ-

λὰ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀκμῆς αὐτῆς μετεκομίσθησαν πρὸ ἐτῶν τινῶν εἰς Βερολίνον»!! Τί λέγουσιν οἱ ἀναγνώσται; καὶ ἐν τῇ σελ. 156 «Ἀγκυρα (30 χ.κ.) ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γαλατῶν συνδεομένη μετὰ τῶν Κυδωνιῶν διὰ σιδηροδρόμου!! Ἐνῷ περὶ σιδηροδρόμων Σμύρνης καὶ Τράλλεων λόγος οὐδεὶς.

Καὶ ἡ Γεωγραφία αὕτη εἶναι ἐν **δευτέρᾳ ἐκδόσει** καὶ μετὰ κρίσιν ἐπιτροπείας ἐγκεκριμένη!

Ἀλλὰ τί λέγομεν ἡμεῖς; Τύχῃ ἀγαθῇ πρὸ ἡμερῶν ἐνεθυμήθημεν ὅτι ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 12 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. τοῦ «Ἀγῶνος», φύλλῳ ἀθηναϊκῷ ἐγκρίτω, ἐνῷ θυμιᾶται ὁ κ. Λάμπρος, ἀνεγράφησαν ἐπὶ λέξει τάδε:

«Μόνον ἑλλην γυμνασιάρχης συγγράψας καὶ γεωγραφίαν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ **Ἀνδριανούπολις** εἶναι πόλις τῆς Βουλγαρίας, μόνον ἐν Ἑλλάδι εὐρέθη τμηματάρχης τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐρωτήσας πτωχόν τινα Μικρασιάτην, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν Σμύρνῃ ἐλληνικὰ σχολεῖα, μόνον ἐν Ἑλλάδι καθηγητὴς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου θὰ εὕρισκεν ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος σύγκειται ἐκ πέντε μόνον ἑκατομμυρίων, καὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι ὑπουργὸς ἠρώτησέ ποτε πόσα πλοῖα καταπλέουσιν εἰς τὸν λιμένα Σερρών ἐτησίως». Ἀλλὰ καὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι εὐρέθη Γεωγραφίας συγγραφεὺς διδάσκων ὅτι τὸ **πλεῖστον** τῶν 90 ἑκατομμυρίων ὀρθοδόξων εἶναι Ἕλληνες (§ 103 τοῦ Παραδείσου τοῦ κ. Μεταξά.

Πρὸς τὴν διόρθωσιν τούτων ἔπρεπεν ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας κ. Λάμπρος νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἡμᾶς τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος λογίους ἡσύχους.

Μὴ θέλοντες νὰ μνημονεύσωμεν τοιαῦτα ἀμαρτήματα **οὐχὶ ὀλίγα** καὶ ἐν ἐσχολιασμέναις ἐκδόσεσιν **ἐπιβεβλημέναις** πάλιν καὶ δὴ ἐλλήνων συγγραφέων καὶ ἐν Ἱστορίαις, ἐν ταῖς ὁποῖαις φέρεται λόγου χάριν **Κύδνος** (**Ταρσοὺς τῶν δὴ**) ὡς ποταμὸς, ἐνῷ ἐπνίγη Φριδερίκος ὁ Βαρβαρόσας, διότι φαίνεται ἄγνωστος τῷ συγγραφῇ ἢ τοῖς κριταῖς ἡ ὑπαρξὶς τοῦ **Καλυκάδου**, τοῦ κατὰ τὸν σοφὸν συγγραφέα τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Ἱστορίας (Β' σ. 252) κ. Δ. Κυριακοῦ **Καλινάδου**! **προβῶμεν** ὅθεν ἐξετράπημεν = διότι περὶ τῶν

¹ I. Architecture Byzantine, Λονδίνον 1864 εἰς μέγα σχῆμα, σελ. 143—154 μετ' εἰκόνων.

γεωγραφικῶν γνώσεων καὶ τῶν γεωγραφικῶν μαργαριτῶν τῶν ἀπαντώντων ἐν τῇ **Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ** τοῦ κ. Διομήδους Κυριακοῦ, ἐν ᾗ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα πόλεως τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἀπαντᾷ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ κ. Λάμπρου ἴσως ὁ λόγος κατωτέρω ἱκανὰ δείξει.

§ 6.

Καὶ λοιπὸν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει λόγοι «δὲν ἐργαζόμεθα». Δὲν ἐργαζόμεθα, διότι καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐτι λόγων εἴμεθα ἐσφηνωμένοι. Ὡς καθηγηταὶ ἢ διδάσκαλοι ἐργαζόμεθα τοῦλάχιστον **πεντάωρον** καθ' ἑκάστην ἡτοὶ **τριακοντάωρον** καθ' ἑβδομάδα, μὴ λαμβανομένου βεβαίως ὑπ' ὅψιν τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν προπαρασκευὴν πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην χρόνον· διδάσκουμεν δὲ εἰς γυμνάσια οὐχὶ ἑλλαδικὰ, ὡν τὴν ἀξίαν ἐξ αὐτοῦτίας εἶδομεν καὶ ἐκ πείρας γινώσκουμεν, ἀλλὰ εἰς γυμνάσια τῆς αὐτοκρατορίας, ἡτοὶ διδάσκουμεν μαθητὰς παρασκευαζομένους, δι' οὓς καὶ ἐπιμελέστερον καὶ εὐχαριστότερον ἀντιπαρασκευαζόμεθα· εἶναι δὲ ὡς γνωστὸν ἢ ἐνταῦθα διδασκαλικὴ ἐργασία ἢ ἐπιμοχθοτέρα πάσης ἄλλης ἐνίοτε δὲ μεθ' ὑπερβολῆς τινος τελουμένη πρὸς σιτισμὸν πολυμελοῦς οἰκογενείας — δὲν ὁμιλοῦμεν βεβαίως περὶ ἐκείνων, οἵτινες μόνον περὶ ἑαυτῶν φροντίζοντες οὐδεμίαν δ' ἄλλην ὑποχρῶσιν οἰκίαν ἔχοντες ἀδιαφοροῦσι περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Λάμπρου λεγομένων, κρύπτουσι τὸ ἑαυτῶν τάλαντον, ἀφροντιστοῦσι περὶ πάντων, συλλέγουσι δὲ χρήμα ἵνα δύνωνται νὰ αἰρώσι κεφαλὴν πρὸς τὴν Λερναίαν ὕδραν τῶν **τσορμπανδξίδων** ἢ τῶν **ἐριτίμων ἐφόρων** κρατοῦντες καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν, ἢ καὶ ὕλην ἐπιστημονικὴν ἵνα, δοθείσης εὐκαιρίας, ἐπιδείξωσι τοιαύτην καὶ σοβαράν.

§ 7.

Καὶ ἡμεῖς μὲν διδάσκουμεν καθ' ἑβδομάδα τοῦλάχιστον **εἴκοσι-τριακοντα ὥρια** μαθήματα, ἔχομεν δὲ καὶ πολυθρύλλητον **βιβλίον παρουσίας** καὶ **ἐλεγχον** διεθνῇ, ἐν ᾧ ὁ κ. Λάμπρος οἱ περὶ αὐτὸν 3 ἢ 5 τὸ πολὺ ὥρας καθ' ἑβδομάδα, ἐφέτος δὲ ὀφείλων ἵνα διδάσκη 3 ἢ 5 καθ' ἑβδομάδα ἐδίδαξεν **ἐνδεκα, ἐνδεκα**, οὐχὶ δώδεκα, τὸ ὅλον ὥρια μαθήματα Ἱστορίας, αὐτὸς οὗτος ὁ καταμεμφόμενος ἄλλοτε τοῦ

μακαρίτου Κουμανοῦδη καὶ Σεμιτέλου ἐπὶ ραστώνῃ καὶ ἀμελείᾳ. Ὁ δὲ καὶ περίεργον, διδάξας π. χ. ἐφέτος ἐνδεκα ὥρια μαθήματα **ἀνεξελέγκτως** ἔχει καὶ τὴν ἀξίωσιν ἵνα ἐξετάζη τοὺς φοιτητὰς ὅλην τὴν Ἱστορίαν. Ἡμεῖς οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦλάχιστον διαπορούμεθα τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἀνεξέλεγκτος βαίνει ἡ τοιαύτη ἐργασία ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς βουλευτοκρατίας καὶ τὸ πρίσμα τῶν κομματικῶν συμφεροντιδίων.

Ἐπρεπεν ἡ τάξις καὶ ἡ εὐκοσμία καὶ ἡ πρὸς τὴν πειθαρχίαν ἐπιμέλεια ἐκ τοῦ ἀνωτάτου παιδευτηρίου τοῦ ἔθνους ἵνα ἐμπνέται καὶ διδάσκηται καὶ διὰ παραδειγμάτων μετ' εὐσεβείας δὲ νὰ μεταλαμπαδεύωνται εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους ἱστορικαὶ τε καὶ γεωγραφικαὶ ἀλήθειαι, εἰς ἃς οὐδέποτε ἠδυνήθησαν μετ' ἐπιστάσεως καὶ ψυχικῆς ἡρεμίας ἵνα ἐγκύψωσιν. Ὑψηλότεραι μέριμναι περὶ διορισμοῦ ἐνὸς ἑλληνοδιδασκάλου ἢ εἰρηνοδίκου ἢ περὶ διαγωνίσματος περὶ διδακτικῶν κλ. βιβλίων, οἷα τὰ ἄνω ὑποδειχθέντα, οὐδέποτε ἐπέτρεψαν τοῖς ἐν Ἀθήναις βαθύτερον ἵνα σκεφθῶσι καὶ τὰς χαινούσας τοῦ ἔθνους πληγὰς ἵνα ἐπουλώσωσι παρέχοντες ὑγιῶς καὶ σωφρόνως ἐν φόβῳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου οὐχὶ μετὰ φωνῶν καὶ ὕβρεων καὶ ἐγώϊστικῶν φρονημάτων εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ φύσει καὶ θέσει εὐγενῇ ἑλληνικὴν νεότητα ὅτι αὐτῇ ἀνήκει, καλλιεργούντες τὰς **πολιτικὰς** δεξιότητας, ὅσας ἔδωκεν ὁ Θεὸς καὶ ἡ εὐγενὴς φύσις τῆς χώρας. Ὁμιλοῦμεν ἐκ πείρας πολλῆς οὐχὶ ex cathedra, ὡς ὁ κ. Λάμπρος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, οὐδὲ λέγομεν τοιαῦτα, οἷα τὰ περὶ Παλαιστίνης καὶ Συρίας παρ' αὐτοῦ λεχθέντα· διότι ἀπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ ἄστεως τῆς Παλλάδος ἀρξάμενοι ἐγνωρίσαμεν τοὺς μαθητὰς τῆς Θράκης, τοὺς τῆς Μακεδονίας, τοὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ Φιλιππουπόλεως — Θεσσαλονίκης καὶ Καισαρείας ὡς σχολάρχαι, ὡς γυμνασιάρχαι, ὡς ἑφοροί, ὡς ἐπίτροποι κλ. Ὁδηγῶν χρῆζομεν χρηστῶν, οὐχὶ δ' ἐγώϊστων.

§ 8.

Περὶ δὲ τῆς **ὀλιγορίας ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐκπαιδεύσει** μαρτύρων χρειάν δὲν ἔχομεν· ἐκ βαθυτάτης πείρας καὶ μελέτης τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων ὁρμώμενος ὁ μακαριώτατος πατριάρχης πρῶν Ἱεροσολύμων κ. Νικόδημος ἔγραφε

πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ πρὸς τὸν κ. Μαργαρίτην Εὐαγγελίδην ἐπιστολὴν δημοσιευθεῖσαν, ἐν ᾗ γενικώτερον περὶ τῆς παιδείσεως ὁμιλῶν προσετίθει μεταξὺ ἄλλων καὶ τάδε ἀξιοσημεῖωτα: «... οὐ μόνον δὲ αἷτιον καθ' ἡμᾶς τοῦ κακοῦ τούτου (ὅτι δηλὰ δὴ καὶ ὀλίγοι ἀναφαίνονται οἱ πραγματικὰ καὶ ἀληθεῖς γνώσεις κεκτημένοι) ... ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπιπόλαιος τρόπος, καθ' ὃν σήμερον σπουδάζεται ἡ θεία ἑλληνικὴ γλῶσσα ... Οὐδὲν δὲ λέγομεν» ἐξακολουθεῖ ὁ μακαριώτατος θαυμασίως βαίνων ἐν ταῖς σκέψεσιν αὐτοῦ, «καὶ περὶ τῆς ἐπιδεικνυμένης ὀλιγωρίας ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐκπαιδεύσει τῶν νῦν νέων, οἵτινες ἀποφοιτῶντες ... ἐλαχίστην ἢ στρεβλὴν ἀποκομίζονται γνώσιν τῆς ἱερᾶς καὶ ἀμωμήτου τῶν πατέρων αὐτοῦ πίστεως»¹.

Καὶ ποῖος τῶν ἀνωτέρω λόγων δὲν ἔχεται ἀληθείας; Ὁ περὶ τῆς γλώσσης; λάβετε τὴν γλῶσσαν τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ παραβάλλετε πρὸς τὴν τῶν ἐνταῦθα. Ὁ περὶ θρησκευτικῆς μορφώσεως; λάβετε ὑπ' ὄψιν τὰ περὶ διδασκαλίας θρησκευτικῶν μαθημάτων ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν ἐν Ἑλλάδι σχολείων καὶ τὰ νομοσχέδια καὶ τὰ πολλαπλὰ περὶ τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς παιδαγωγικῆς ἀξίας τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων ζητήματα ἐν αὐταῖς ταῖς ἐφημερίσι ἀνελιττόμενα καὶ δικαιώσετε ἡμᾶς καὶ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω διαφορὰν ἡμῶν καὶ ὑμῶν διακρινεῖτε. Κρατεῖ ὁ αἰὼν τῆς ὕλης, ἀλλὰ καὶ ἡ ὕλη ἐπὶ τέλους ζητεῖ πνοὴν ζωῆς, ἀληθοῦς θεμελιώσεως πρὸς πᾶσαν εὐγενῆ πρᾶξιν, καὶ νομίζομεν ὅτι ἡρξάμεθα τοῦτο πανταχοῦ κατανοοῦντες καὶ διαυγέστερον κρίνοντας. Ἄλλως οὔτε ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη προάγεται οὔτε μεταδίδεται προσηκόντως, ἡ δὲ μετ' ἀφοσιώσεως θεραπεία τῆς ἐπιστήμης, ἡ πρὸς τὸ ἐπάγγελμα ἀγάπη, μαραίνεται· ἡρξάτο δὲ ἐν Ἑλλάδι ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις ἀφ' ὅτου ἐκόντες ἄκουτες οἱ ἐν Ἀθήναις ἡναγκάσθησαν ἵνα ἀποδεχθῶσι εἰς τὸ Ἀθήνησι Πανεπιστήμιον καὶ ἀλλαχοῦ καθηγητὰς, διὰ τῆς ρομφαίας τῆς ἐπιστήμης μὴ Ἑλλαδικοὺς εἰσελθόντας, μεθ' ὅλας τὰς πολυτελεῖς ἀναβολὰς καὶ ἐπιτηδείους ἀντιστάσεις τῶν δοκησισόφων, ὡς τελευταῖον τὸν Εὐαγγελίδην, τὸν Βικέλαν, τὸν Καρολίδην καὶ ἄλλους. Πιστο-

ποιητικὰ τῆς ἠθικῆς παραλύσεως τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν ἐπίτηδες κάτωθι παρατιθέμεθα δύο:

α'.) Ὅτε τῷ 1894, γράφει ὁ κ. Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης ἐν **Συνόψει τῆς Ἰστ. Φιλοσοφίας** 1904 (σελ. ἡ'—θ') τὸ ὑπουργεῖον ἠρώτησε τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν περὶ καταλλήλου καθηγητοῦ τῆς ἀπὸ τοῦ 1882 χηρευούσης ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἑδρας τῆς Ἰστορίας τῆς φιλοσοφίας, ἐπληρώθην εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν διατάξαντα τὴν ἐρώτησιν πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Διότι οἰοῦντοτε καθισταμένου καθηγητοῦ τῆς κενῆς ἑδρας, θὰ ἐτίθετο τέρμα εἰς τὰς ὑπὸ τῶν γλιχομένων τῆς ἑδρας κατ' ἐμοῦ, ὡς ἐπιφόβου ἀντιζήλου, ἐννεαετείς ὕβρεις, λοιδορίας, συκοφαντίας, ἀπειλὰς, ἐπιθέσεις καὶ κινδύνους τῆς ζωῆς μου οὐ μόνον ἐκτὸς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν ἱερὰν αὐτοῦ στέγην, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἑδρας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς· ὅποτε ὁ τότε μὲν φοιτητὴς νῦν δὲ σχολάρχης Κων. Π. Κωνσταντόπουλος τολμήσας ν' ἀντείπῃ πρὸς τοὺς μαιίνοντας τὸ ἱερὸν τῶν Μουσῶν τέμενος ἐθραύσθη τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου ἐπικινδυνότατα, θ' ἀπέθνησκε δ' ὁ χρηστὸς νέος ἂν μὴ ὁ ἄριστος χειρουργὸς καὶ φιλόστοργος καθηγητὴς κ. Σπυρίδων Μαγγίνας ἔσωζεν αὐτὸν διὰ μακρᾶς καὶ ἐπιμελεστάτης θεραπείας· ὁ δὲ εὐδοκιμώτατος καθηγητὴς Λεωνίδας Παπαπαύλου ἐμωλωπίζετο τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ νῦν σχολάρχης Τρύφων Εὐαγγελίδης ὑπολαμβανόμενος διὰ τὴν ὁμωμμίαν ὡς συγγενῆς μου ἐθραύετο κεφαλὴν καὶ χεῖρα καὶ ἄλλοι ἐδέροντο ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἡπειλοῦντο διότι ἡκροῶντό μου διδάσκοντος ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τὴν φιλοσοφίαν τῶν πατέρων αὐτῶν. Ἐγὼ δ' αὐτὸς, ὅπου ἂν προσέπιπτον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ἐκυνηγούμην ὑβριζόμενος καὶ ἀπειλούμενος μέχρι τῆς κατοικίας μου ὑπὸ τῶν διὰ ροπάλου καὶ μαχαίρας καὶ πυροβόλου ὅπλου ἀντὶ διὰ γραφίδος καὶ διδασκαλίας ἐπιζητούντων νὰ καταλάβωσι φιλοσοφικὴν ἑδραν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐσπέραν δέ τινα καὶ θὰ ἐφονευόμην παρὰ τὴν ὁδὸν Πινδάρου, ἂν μὴ συνώδενόν με, ἐπιστρέφοντα οἶκαδε ἐξ ἀναγνώσματος τοῦ φίλου καὶ συσπουδαστοῦ μου κ. Σταματίου Βάλβη, ἐν τῷ Συλλόγῳ **Παρνασσῶ** γινόμενου, ὁ τότε μὲν φοιτητὴς τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς, νῦν δὲ ἀρχισυν-

1. Μ. Εὐαγγελίδου, **Σύνοψις Ἰστ. Φιλοσ.** 1904 σ. λε'.

τάκτης καὶ συνιδιοκτῆτης τῆς ἀξιολογώτατης ἡμετέρας «Κράτους» κ. Θάνος Γ. Τζαβέλλας καὶ ὁ ἐξ Ἱερουσαλὴμ τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς σχολῆς κ. Χρήστος Γεωργίου. Φέρω δ' ἔκτοτε καὶ πᾶσαν ἐλευθέραν τῆς δεξιᾶς χειρὸς κίνησιν κωλύοντα πόνον ἐν τῷ βραχίονι, ὅπου εὐτυχῶς κατῆλθε τὸ κατὰ τῆς κεφαλῆς μου καταφερόμενον ρόπαλον. Ἄν δὲ κατήρχετο ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου ἢ τὸ δεύτερον μετὰ λυσσώδους ὁρμῆς ἀνυψωθείσα Ἱσραὴλ καὶ μὴ προελάβανε νὰ περιπτυχθῇ τὸν καταφέροντα τὰς πληγὰς ὁ κ. Θάνος Γ. Τζαβέλλας καὶ νὰ ὑποστῇ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ ράχews τὴν ἐξανεμισθεισαν ὁρμὴν τοῦ κατερχόμενου ροπαλοῦ, βεβαίως δὲν θὰ ὑπῆρχον ἔκτοτε ἐν τῇ ζωῇ».

(ἔπεται συνέχεια)

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

[κατ' ἀνάλυσιν Π. Κομνηνοῦ]*

Διδασκαλία τοῦ Ἀπ. Παύλου περὶ τῆς προϋπάρξεως τοῦ Μεσσίας Χριστοῦ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἰουδαϊκὰς καὶ ραββινικὰς θεωρίας.

«Ἡ ρίζα τῆς πλειονότητος τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν τοῦ Ἀπ. Παύλου εὑρεται ἐν ταῖς προτέραις πεποιθήσεσιν αὐτοῦ. Τὸ ὅλον σύστημα αὐτοῦ εἶνε μετεσχηματισμένος καὶ διεπτυγμένος θεολογικὸς φαρμακός». Τοιαῦτα συνήθως ἀποφαίνεται περὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀπ. Παύλου ἡ σύγχρονος κριτικὴ ἐπιτήμη. Ὁρμωμένη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι καὶ ἐπιστρέψας εἰς Χριστὸν οὐδαμῶς ἐπαύσατο ὡς μαθητὴς τοῦ Γαμαλιήλ, ἀντὶ τῶν ἀπὸ τοῦ θησαυροῦ τῶν θεολογικῶν γνώσεων, ἃς παρ' ἐκείνῳ ἐκτήσατο, καὶ πειρωμένη ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀπὸ τῶν περὶ τοὺς χρόνους τούτους σχετικῶν μνημείων τῆς ἰουδαϊκῆς φιλολογίας. Ἀλλὰ τὰ μνημεῖα ταῦτα δὲν εἶνε παλαιότερα τοῦ Β'—Γ' μ. Χ. αἰῶνος· ὅθεν αἵρεται αὐτὴ ἡ βάση καὶ τὸ θεμέλιον τῶν ἐν λόγῳ ἀποφάνσεων, ἐξαρτωμένων μόνον ἀπὸ τῆς ἀναντιρρήτου πάντως—ἔστω καὶ μετὰ ἱκανῶν ἀλλοιώσεων καὶ τροποποιήσεων, ἰδίως ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ

—διαδοχικῆς μεταβιβάσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἰδεῶν ἀπὸ τῶν ἔτι παλαιότερων χρόνων.

Δικαίως ἦτο τὸ κέντρον, περὶ ὃ ἐκυκλοῦτο καὶ πρὸς ὃ ἀποκλειστικῶς κατέτεινεν ὁ ὑπὸ Νόμον διάπυρος θρησκευτικὸς ζήλος τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἐκτήσατο οὗτος ἤδη ὡς Ἀπ. Παῦλος ἐν Χριστῷ, διὸ τὸ κέντρον τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ὡς τοιούτου ἀποτελεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ Λυτρωτοῦ, ὃς δ' ὅμως εἶνε ἀληθῶς τοιοῦτος μόνον ὑπὸ τὸν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον ὅρον τῆς προαιωνίου ὑπάρξεως καὶ τῆς Θεότητος Αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ, κατὰ ταῦτα, ἐγκειμένης τῆς οὐσίας τοῦ χριστιανισμοῦ καθόλου καὶ μερικώτερον τοῦ «Εὐαγγελίου» τοῦ Ἀπ. Παύλου καιριωτάτη δικαίως λογίζεται πληγὴ ἢ ἀπόδειξις τῆς θέσεως ὅτι ἡ χριστολογία τοῦ Ἀπ. Παύλου, εἶνε παραμόρφωσις τῆς ἰουδαϊκῆς διδασκαλίας περὶ Μεσσίας τοῦ ἐκ Ναζαρέτ προφήτου δι' ἰδιοτήτων φαρισαϊκῆς παραδόσεως, χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ κατὰ τρόπον ἰουδαϊκόν, ἄγνωστον τῇ πρώτῃ Ἐκκλησίᾳ.

Θεμελιώδης διδασκαλία τοῦ περὶ Χριστοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀπ. Παύλου εἶνε ἡ περὶ τῆς προαιωνίου ὑπάρξεως αὐτοῦ· «ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ» (Γαλ. Δ', 4), ὑπάρξεως ἀνεξαρτήτου τοῦ κόσμου· «ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα» (Κολ. Α', 16), καὶ μερικώτερον ἀνεξαρτήτου τοῦ ἀνθρώπου, ὅτε τῆς προσλήψεως τῆς μορφῆς αὐτοῦ ἀποτελούσης διὰ τὸν Χριστὸν ταπείνωσιν (Φιλ. Β', 6—7), καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὑπὸ ἰδεώδη τύπον ἀνθρώπου προϋπάρξεως αὐτοῦ οὐσης κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον ἀπολύτως ἀδυνάτου. τοῦ δὲ πρυσταίου μυστηρίου τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων οὐδαμῶς καθορίζοντος τὴν ζωὴν τοῦ Θείου Λόγου ἀλλ' ἐχούσης πρὸς αὐτὴν τόσῃ μόνον συνάφειαν, ὅσην καὶ ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου.

Πρὸς τὴν ρητὴν καὶ κατηγορηματικὴν ταύτην διδασκαλίαν τοῦ Ἀπ. Παύλου περὶ τοῦ Χριστοῦ οὐ μόνον οὐσιωδῶς διαφέρει ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ἐκ διαμέτρου ἀντίκειται ἢ περὶ Μεσσίας ραββινικὴ διδασκαλία, ἀφ' ἧς δῆθεν ἐξαρτᾶται ὁ Ἀπ. Παῦλος, καθότι πᾶσα ἐν αὐτῇ σχετικὴ ἔννοια καὶ ρῆσις καταντᾷ εἰς τὴν τελικὴν παράστασιν τοῦ Μεσσίας οὐχὶ ὡς κεκτημένου προαι-

ώνιον πραγματικὴν ὑπόστισιν καὶ ὑπαρξιν—ἐξαιρουμένης ἴσως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὃν τρόπον οἱ ραββίνοι ἐπίστευον καθόλου εἰς τὴν προὔπαρξιν τῶν ψυχῶν—προσκρούουσιν εἰς τὸν αὐστηρὸν τύπον τοῦ ἰουδαϊκοῦ μονοθεϊσμοῦ, ἀλλ' ὡς ὄντος ιδιότητος μόνον τοῦ Θεοῦ, ἢ μᾶλλον ἀποτελοῦντος ἀπλῶς εἰπεῖν προαιώνιον βουλὴν τοῦ Θεοῦ εἰσερχομένην ὡς στοιχεῖον, καὶ τοῦτο οὐχὶ τὸ κυριώδες οἶον ἦτο ὁ νόμος, εἰς τὸν κύκλον τῶν βουλῶν καὶ μέσων τῆς σωτηριώδους ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων προνοίας Αὐτοῦ. Ὅτι ἐν τῇ περὶ Μεσσίου ραββινικῇ διδασκαλίᾳ ἡ πραγματικὴ προαιώνιος αὐτοτελής ὑπαρξὶς αὐτοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν καὶ τὸ θεμέλιον τῆς περὶ Χριστοῦ διδασκαλίας τοῦ Ἀπ. Παύλου, ἐντελῶς ἐλλείπει, καὶ ἅμα ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Μεσσίου ἤκιστα κέκτηται κατ' αὐτὴν (τὴν ραββινικὴν διδασκαλίαν) τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, ἣν κέκτηται τοῦτο παρὰ τῷ Ἀπ. Παύλῳ, κατάδηλον ἐν ἄλλοις γίνεται ἐκ τῆς ἐπανειλημμένης ἰδιοποιήσεως τοῦ Μεσσιακοῦ ἀξιώματος ὑπὸ εὐσεβῶν ὀρθοδόξων Ἰουδαίων καὶ ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἐπηγγελμένου τούτου Δευτρωτοῦ οὐδὲν πλέον ἢ ὡς τοῦ κατ' ἐξοχὴν τηρητοῦ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, οὗ ἕνεκα πολλοὶ τῶν θεωρητικῶν Ἑβραίων τῆς σήμερον τὴν πρὸς τὸν Μεσσίαν πίστιν θεωροῦσιν οὐχὶ ἀπαραίτητον ἄρθρον πίστεως.

Σχέσιν καὶ δὴ ἐξάρτησιν τῆς περὶ τῆς προαιωνίου ὑπάρξεως τοῦ Ἰ. Χριστοῦ διδασκαλίας τοῦ Ἀπ. Παύλου ἀπὸ τῶν ἰουδαϊκῶν καὶ ραββινικῶν θεωριῶν τῶν χρόνων αὐτοῦ εὐρίσκουσιν ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ χαρακτηρισμῷ τοῦ Χριστοῦ ὡς «ἐσχάτου Ἀδὰμ» ὡς «δευτέρου ἀνθρώπου» (Α' Κορ. ιε', 45—47), ὡς τοῦ Ἀπ. Παύλου δῆθεν ἀσπασαμένου καὶ ἐφαρμόσαντος ἐπὶ τοῦ Κυρίου τὴν περὶ προὔπαρξεως παρὰ τῷ Θεῷ προτύπου καὶ ιδεώδους οὐρανίου ἀνθρώπου—τιθεμένου μάλιστα εἰς σχέσιν καὶ πρὸς τὸν Μεσσίαν—ἐμπολιτευομένην ἐν Παλαιστίνῃ θεωρίαν. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἀσαφείας καὶ ἀβεβαιότητος, ἐφ' ἣ ἐν ταῖς σχετικαῖς πηγαῖς διακρίνεται ἡ ρηθεῖσα θεωρία, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καθίσταται λίαν δυσχερὴς ἡ ἐξ ἐτοίμου παράληψις αὐτῆς, ὁ εἰρμός τοῦ λόγου—περὶ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, τῆς μελλούσης ἀναστάσεως τῶν σωματικῶν—ἐν ταῖς παρατεθείσαις ρήσεσι τοῦ Ἀπ.

Παύλου φωτὸς φανερώτερον καθίστησιν ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον διδάσκει περὶ τοῦ Χριστοῦ ὁ Ἀπ. Παῦλος, ἡκιστα δὲ ὅτι ὁ Χριστὸς κατ' αὐτὸν προὔπηρχεν ἐν ιδεώδει ἀνθρωπίνῳ τύπῳ, ὡς «ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ» «ἐπουράνιος» καὶ παρέστη εἰτα κατὰ τὴν ἐνσάρκωσιν ὑπὸ τὴν πραγματικὴν ἀνθρωπίνην μορφήν, ἅτε δὴ τοῦ «ἐξ οὐρανοῦ» ὡς σαφῶς δῆλον καὶ ἐκ τῆς ἀντιπαράθεσως «ἐκ γῆς» (περὶ τοῦ Ἀδὰμ). δηλοῦντος ἀπλῶς καὶ μόνον τὴν θείαν καταγωγὴν καὶ καθόλου τὴν θεότητα τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ ταῦτα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν προαιώνιον ὑπαρξιν τοῦ Μεσσίου Χριστοῦ τοῦ Ἀπ. Παύλου διδάσκοντος τὴν πραγματικὴν τοιαύτην αὐτοτελὴ ὑπαρξιν αὐτοῦ παρὰ τῷ Θεῷ Πατρὶ διδασκαλίαν, οὐδαμῶς ἀνεκτὴν ἐν τῷ δογματικῷ συστήματι τῶν ραββίνων, καὶ ἅμα οὐδαμῶς καθ' οἷονδ' ἴποτε ἀνθρώπινον τύπον προὔπαρξιν ἀλλὰ τὴν ἐν χρόνῳ ἐνσάρκωσιν, διδασκαλίαν ἐπίσης ἀφόρητον παρὰ τοῖς ραββίνοις, μὴ ἀνεχομένοις καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐπαφήν τῆς θείας φύσεως πρὸς τὴν κοσμικὴν ἀτέλειαν, ὅθεν καὶ ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ ἀξιοῦντος ὅτι εἶνε υἱὸς Θεοῦ, κατάδηλον, ὅτι ἡ σχετικὴ διδασκαλία αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν ρητὴν αὐτοῦ τούτου ὁμολογίαν, ἀπορρέει ἀπὸ καθαρῶς χριστιανικῶν πηγῶν, ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης πηγῆς τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς γνώσεως «Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Κορινθ. Δ', 6).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ἢ ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΟΥ

τῆς παρασημαντικῆς

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣ. ΜΟΥΣΙΚΗΣ*

Ἡ κατὰ μέλος ψαλμωδία ἀποτελοῦσα, ὡς εἴρηται, τὸ κύριον μέλημα τῶν μουσικῶν, συνέτεινεν εἰς τὴν περαιτέρω τῆς μετροφωνίας, ἥς τὸ ἄσμα ἀπολειφθέν εἰς τὰ στόματα τῶν ἱερέων καὶ τῶν κατὰ πρόξιν μᾶλλον ἱεροψαλτῶν, ἔσχεν ἀναμφιβόλως σὺν τῷ χρόνῳ, συνεργουσὼν καὶ τῶν καίρικῶν περιστάσεων καὶ διαφόρων τοπικῶν ἐπιδράσεων, τὰς παρομχρούσας τῇ

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 427—428.

φύσει τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων τροπὰς καὶ ἀλλοιω-
σεις. Καὶ ἐν μὴ φαινόμεθα ἀνεμώλια βάζοντες, μάρ-
τυς ἡμῖν ἔστω τὸ διὰ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου πα-
ρὰδοθέν νεώτερον στιχηρικὸν καὶ εἰρμολογικὸν ᾄσμα,
οὗ τεκμήριον πρῶτιστον τῆς μὴ ταυτότητος αὐτοῦ
πρὸς τὸ ἀρχαῖον τυγχάνει ἡ ἐν πολλοῖς οὐσιώδης τῶν
ἡχῶν διαφορὰ. Ὁ πρῶτος ἡχος π. χ' ὑφ' ἣν μορφήν
διαγινώσκεται ἐν τῷ σημερινῷ Εἰρμολογίῳ εἶναι ὁ λεγό-
μενος Λατρινός, σὺν πάντως τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἐν
ταῖς μοναῖς τοῦ ὄρους Λάτρου. Πρακτεῖται πλείστας
ὁμοίας τεχνικὰς παρατηρήσεις, μὴ ἐχούσας ἐνταῦθα
χῶρον.

Ὁ κ. Ψάχος ἐπιμένων εἰς τὸ δόγμα αὐτοῦ ὅτι τὸ
τῆς παρασημαντικῆς σύστημα μέχρι τοῦ 1700 εἶναι
συμβολικόν, μὴ παριστῶν ἄλλο τι, εἰ μὴ θέσεις μελι-
κὰς ἀπεράντους, καὶ ὅτι πᾶσα προσπάθεια περὶ κα-
τενόησεως αὐτοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ματαιὰ, φωρᾶ-
ται ἀρνούμενος πράγματι τόσον φυσικὰ, ὥστε πᾶσα
περὶ τούτων ἀμφιβολία καὶ συζήτησις ἀδύνατον νὰ μὴ
προκλέσῃ τὴ μειδίαν τῶν εὐ φρονούντων. Ἡ δὲ πα-
ραδέχεται ὅτι οἱ βυζαντινοὶ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ᾄ-
σμα σύντομον καὶ καθημερινόν, οὕτως εἶπεν, δι' οὗ
διεξήγον τὰς μὴ πομπώδεις καὶ πανηγυρικὰς αὐτῶν
ἀκολουθίας ἢ παραδεχόμενος τοῦτο, ἀμφισβητεῖ τὴν
ἀνεπάρκειαν τῆς γραφῆς πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ τοιούτου
ᾄσματος. Ἐὰν τὸ πρῶτον, ἀφίνομεν αὐτὸν χαίρειν ἐπὶ
τῇ δοξασίᾳ αὐτοῦ, ἐὰν ὅμως τὸ δεύτερον, τότε ἀνάγκη
νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινα πρὸς διευκρίνησιν τοῦ ἀρ-
χαιοτέρου γραφικοῦ συστήματος.

Τὸ σύστημα τοῦτο κατ' οὐδὲν ὑπελείπετο τοῦ ση-
μερινοῦ, οὗτινος εἶχε πάντα τὰ φθογγόσημα ὑπὸ τὴν
αὐτὴν σημασίαν καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς συνδυασμούς
μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων χρονικῶν σημείων. Δὲν εἶναι
λοιπὸν ἄτοπος ὁ συλλογισμὸς περὶ ἀνεπάρκειας τοῦ
συστήματος πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ χορικοῦ ᾄσματος, ὅπερ
εἶχε καὶ ἔχει καὶ θὰ ἔχῃ κατὰ πάντας τοὺς χρόνους
τὴν μέζονα δι' ἡμᾶς σπουδαιότητα, ἀδιαφοροῦντας
δι' ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν πάθῃ ἢ ἐπιτετηθευμένη μου-
σική τῶν χερουβικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ τῆς λοι-
πῆς μελικῆς ἀπεραντολογίας;

Ἐπειτα, δὲν εἶδεν ὅλως ἢ δὲν προσέσχε, φαίνεται,
ὁ κ. Ψάχος ὅτι πολλαχοῦ ἐν τοῖς ἀρχαίοις χειρογρά-
φοις σημειοῦται ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ᾄσμάτων «ἀπὸ χο-
ροῦ» «ὅλοι ὁμοῦ» καὶ ἄλλαχοῦ «ἐνταῦθα γίνεται καλλι-
φωνία», ἅπερ οὐδὲν ἄλλο σημαίνουσιν ἢ ἐκεῖνο, ὑπὲρ
οὗ ἐνιστάμεθα, ποθοῦντες νὰ ἐκλίπωσι διὰ παντός
παλαιότερα μωρὰ καὶ ἐνίοτε συμφερντολογικὰ προ-
λήψεις, ἀνάξιαι τῶν σημερινῶν χρόνων. Ἰλαρότης

χάριν κείσθω ἐνταῦθα τὸ ἐξῆς ποιημάτιον, ὅπερ μου-
σικοὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ὑπὸ τύπον προπαιδείας ἐδίδα-
σκον εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν

Ὁ θέλων μουσικὴν μαθεῖν
καὶ θέλων ἐπαινεῖσθαι
θέλει πολλὰς ὑπομονὰς
θέλει πολλὰς ἡμέρας·
τιμὴ πρὸς τὸν διδάσκαλον
δουκάτα εἰς τὰς χεῖρας
τότε νὰ μάθῃ ὁ μαθητὴς
καὶ τέλειος νὰ γένη.

Καὶ τοῦτο μὲν παρενθετικῶς ἄνευ οὐδενός, οὐδὲ
πόρρωθεν ὑπαινιγμοῦ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ κ. Ψά-
χου, οὗ τὸ ὑπὲρ τῆς μουσικῆς ἐνδιαφέρον θεωρητέον
ἀνώτερον πάσης ἀμφιβολοῦ εἰλικρινείας.

Προκειμένου δὲ περὶ τῶν **μεγάλων ὑποστάσεων**
ἢ **ᾄθῶνων** **σημείων**, ἅπερ ὑπῆρξαν κατὰ τοὺς
τελευταίους χρόνους ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου καὶ ἀπε-
θάρρυναν καὶ ἄλλους, τέως ἐνθουσιῶντας περὶ τὴν τε-
χνικὴν καὶ ἱστορικὴν ἔρευναν τῆς μουσικῆς, ἔστω βέ-
βαιος ὁ κ. Ψάχος καὶ πᾶς ὁμόδηλος αὐτοῦ ὅτι ταῦτα
πόρρω ἀπέχοντα τῆς ἀποδιδόμενης αὐτοῖς ιδιότητος,
τινὰ μὲν ἦσαν εἶδη μικρῶν **περιλήψεων** (grupetto)
ἢ **μελισμῶν**. Ἄλλα δὲ ἀνεφέροντο εἰς τὸ ἦθος τῆς
μουσικῆς ἀπαγγελίας καὶ εἰς τὸν καθόλου τοῦ ᾄσμα-
τος καλλωπισμὸν. Τοῦτο δὲ δὲν βεβαιούμεν ἡμεῖς,
ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι ἐν τοῖς σχετικοῖς αὐτῶν ὑπομνήμασιν.

Ἰδοὺ τίνα δίδωσιν ἐρμηνείαν ὁ ἱερομ. Γαβριήλ (15'
ἐκατονταετηρῆς), οὗ τὸ περὶ μουσικῆς Ἐγχειρίδιον δύ-
ναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀρτιώτερον ὑπὸ γραμμα-
τικὴν καὶ λογικὴν ἐποψίν τῶν περιωθέντων ὁμοίων:
ἀλλ' ἴωμεν ἐπὶ τὰ μεγάλα σημάδια, ἅπερ εἰσὶ ταῦτα...
ἀλλὰ δέον ἐστὶ καὶ ταῦτα ἐτυμολογῆσαι, ὥστ' ἔχειν
τοὺς μετερχομένους εἰδέναι πῶς τοιούτων ἔτυχον τῶν
ὀνομάτων· οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς οὕτως οἱ ἐξ ἀρχῆς ταῦτα
ὠνόμασαν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐκάστου ἐνεργείας ἑκάστον
τὸ ὄνομα εἴληφεν· ἀρκτέον οὖν ἀπὸ τῆς **διπλῆς**· ἐπεὶ
καὶ ἐν τῇ τούτων ἀπαριθμῇ ταύτην πρώτην ἐτά-
ξαμεν. **Διπλῆ** μὲν οὖν οὐ δι' ἄλλο τι ἢ ἐνὰ δείξῃ τὸν
ψάλλοντα διπλασιάζει τὸν χρόνον τοῦ σημαδίου ἐκεί-
νου, μεθ' οὗ ἔκειτο, ἤγουν διὰ πλείονα ἀργίαν τὴν
αὐτὴν δὲ δύναμιν ἔχει καὶ τὸ **κράτημα** καὶ τοῦτο
γὰρ δι' ἀργίαν τίθεται· διαφέρουσι δὲ μόνον κατὰ τὴν
χειρονομίαν· ἡ δὲ **παρακλητικὴ**, παρακλητικὸν
ποιεῖ τὸ μέλος καὶ ὥσπερ εἰ δέον· ὁμοίως δὲ καὶ
τὸ **παρακάλεμα**· καὶ ὥσπερ ὁ παρακαλῶν μετὰ
ἀνειμένης καὶ κεκλησμένης ποιεῖται τὴν δέησιν τῆς
φωνῆς, οὕτω καὶ ὁ τὴν παρακλητικὴν καὶ τὸ παρακά-

λεσμα ψάλλον, οὐ μετὰ σφοδρῶς τόνου δεῖ προφέρειν, ἀλλ' ἱλαρῶς· καὶ τὸ ἕτερον παρακάλεσμά ἐστιν ἄλλοιον· διαφέρουσι δὲ μόνον τὸ μὲν παρακάλεσμα ἀργότερον λέγεσθαι, τὸ δὲ ἕτερον ταχύτερον· τὸ δὲ κύλισμα οἶονεῖ κυλίνει καὶ στρέφει τὰς φωνάς· τὸ δὲ ἀντικενωκύλισμά ἐστι σύνθετον ἐκ τε τοῦ κυλί-
σματος καὶ τοῦ ἀντικενώματος· μετὰ δὲ τοῦτο ἐστὶ τὸ τρομικόν· βούλεται δὲ καὶ τοῦτο ὑπόκλονον καὶ τρέμουνσαν σχηματίζειν τὴν φωνήν· τὸ δὲ ψηφιστὸν ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ ψηφίζειν ἀριθμεῖν, τίθεται γὰρ τοῦτο ἔνθα εἰσὶν αἱ φωναὶ κεχωρισμέναι καὶ οὐχ ὁμοῦ λεγόμεναι, ἀλλ' ὥσπερ μεμετρημέναι· τὸ δὲ γοργόν καὶ τὸ ἀργόν αὐτόθεν εἰσὶ δὴλα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· ὁ δὲ σταυρὸς ἀπὸ τῆς σχηματογραφίας, σταυρὸς γὰρ ἐστὶ καὶ ἀπὸ τῆς χειρονομίας· εὐλογεῖ γὰρ ὁ τοῦτον χειρονομῶν σταυροειδῶς· κεῖται δὲ καὶ δι' ἀργίαν· τὸ δὲ ὁμαλὸν λείον καὶ ὁμαλὸν ποιεῖ τὸ μέλος, ἀλλ' οὐ τραχύ καὶ ἔντονον παρκαλεῖται· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τοῦ ὁμαλοῦ ὄνομα· ὁ θεματισμὸς ὁ ἔσω καὶ ὁ ἔξω ἀπὸ τῆς σχηματογραφίας ἔσχον τὴν ἐτυμολογίαν· θῆτα γὰρ τὸ στοιχεῖον ἐστὶν ἐκάτερον· καὶ διὰ ταύτης ἀγεται εὐθείαι· ἥς τὸ μέλος, εἰ μὲν ἔσω κάμπτει, ὁ ἔσω γίνεται θεματισμὸς, εἰ δὲ ἔξω, ὁ ἔξω, καὶ δηλοῖ ὁ ἔξω τρεῖς φωνάς εἰπεῖν, ὁ δὲ ἔσω δύο· Ὁμοίως καὶ τὸ θές καὶ ἀπόθες· καὶ ταῦτα δύο θῆται εἰσὶν ἐχόμεναι ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς καὶ διὰ τοῦτο θές καὶ ἀπόθες· δηλοῖ γὰρ τοιάνδε τὴν θέσιν ποιεῖν· τὸ δὲ ξηρὸν κλάσμα ἀπὸ τοῦ κλῶ τὸ κόπτω καὶ τοῦ ξηρὸν τὸ σκληρὸν· ἔνθα γὰρ τίθεται τὸ ξηρὸν κλάσμα τραχέως καὶ σκληρῶς δεῖ πετᾶν τὴν φωνήν· τὸ δὲ ἀργοσύνητον οὐ ταχύτητα, ἀλλὰ ἀργίαν δηλοῖ, τὸ δὲ ἐναντίον τὸ γοργοσύνητον· ταχύτητα γὰρ δηλοῖ τοῦτο· τὸ οὐράνισμα εἰς ὕψος αἵρει τὴν φωνήν εἴτα καταβιβάζει καὶ διὰ τοῦτο οὐράνισμα· τὸ δὲ ἀπόδεσμα, ἀπόδομα μᾶλλον λέγεσθαι ἔδει· οἶμαι γὰρ καὶ τοὺς ἀρχαίους οὕτω ὀνομάζειν αὐτό· εἰς γὰρ τὰς ἀποδόσεις αἰετὶ τίθεται ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια ἀπόδεσμα καλεῖ· Χόρευμα, καὶ τούτου τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ σχήματος λαμβάνεται· στρέφεται γὰρ εἰς κύκλον δίκην χοροῦ, εἴτ' αὖθις ἐπιστρέφει, ὥσπερ ποιεῖ ὁ τοῦ χοροῦ κορυφαῖος ἐν ταῖς θυμηδίασι· τὸ τρομικοπαρακάλεσμα καὶ τὸ ψηφιστοπαρακάλεσμα εἰσὶ σύνθετα, τὸ μὲν ἐκ τρομικοῦ καὶ παρακάλεσματος, τὸ δὲ ἐκ ψηφιστοῦ καὶ παρακάλεσματος· τὸ πιάσμα γίνεται ἀπὸ τοῦ πιέζω τὸ συνθλίβω· πιέζειν γὰρ καὶ συνθλίβειν τὴν φωνήν δεῖ ἔνθα τοῦτο τεθῇ· καὶ τὸ δεῖσμα ὁμοίως ἀπὸ τοῦ σείω, σείει γὰρ καὶ κινεῖ τὴν φωνήν· ἡ δὲ βαρεῖα ἀπὸ τοῦ βαρέως καὶ

τοῦ μετὰ τόνου προφέρειν τὴν φωνήν· ἡ δὲ ἑναρξίς τίθεται μετὰ συμπλήρωσιν μέλους καὶ ἤχου· τίθεμεν γὰρ ἔμπροσθεν ὀλίγον καὶ ποιούμεν ὥσπερ ἄλλην ἀρχήν· διὰ τοῦτο γὰρ ἑναρξίς· ἡδὴ λοιπὸν ἐρρήθη καὶ ἡ τῶν ἀφώνων καὶ μεγάλων λεγομένων σημαδίων ἐτυμολογία κατὰ τὴν ἡμετέραν δύναμιν· διὰ γοῦν τῶν ρηθέντων φωνητικῶν καὶ ἀφώνων σημαδίων ποιεῖ ἡ ψαλτικὴ τὰς θέσεις, αἱ καὶ λόγον ἔχουσιν ἐν τῇ ψαλτικῇ, ὃν αἱ λέξεις ἐν τῇ γραμματικῇ».

M. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

(ἀκολουθεῖ)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' ἀρ. 59 καὶ ἡμερομ. 27 ἰουλίου 1906 ἀποφάσεως.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθρα 77 καὶ 207 τῶν Ὁδηγιῶν.
Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί, Δέχεται ἐν μέρει τὴν ὑπ. ἀριθ. πρωτ. 2752 καὶ ἡμερομ. 15 μαρτίου 1906 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Λουδοβίκου Ἰωάννου Χμελένσκη κατὰ Αἰκατερίνης Γρηγόρεβνας Μιτιούσνας ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην κατὰ τὸ θέμα τῆς ἀπὸ τοῦ 1895 ἐγκαταλείψεως ὑπὸ τῆς ἐναγομένης τοῦ ἐν Ὁδησσῷ συζυγικοῦ οἴκου καὶ τῆς διανυκτερεύσεως ἔκτοτε εἰς ξένους οἴκους πλὴν τοῦ τῶν γονέων καὶ ἐν ξένοις μέρεσιν, ἄκοντος καὶ ἀγνοοῦντος τοῦ ἀνδρός.

Κηρύττει τὸν μετὰ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον διαλυτὸν ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν τε ἐνταῦθα ἐκδομένων φύλλων «Ἑκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως», καὶ τῆς ἐν Ὁδησσῷ ἐκδομένης ἐφημερίδος «Νόθος Ὀμπούρεϊα» δημοσιεύσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῇ ἐναγομένῃ, ὡς ἡττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια πεντακόσια δέκα (ἀρ. 510) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος Ἐκρίθη ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν. 3

Ὁ προεδρεύων

† Ὁ Μέγας πρωτοσύγκελλος Καλλίνικος.

ὁ Λος γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Οὐδὲν φύλλον τῆς «Ἑκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἀπολεσθὲν ἀναπληροῦται δωρεάν, ἀλλ' ἐπὶ καταβολῇ 60 παραδῶν διὰ τὸ ὀκταδέλιδον τεῦχος.

Ἐπεύθυνος Ἰ. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ἐκ τοῦ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟῦ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕῖΟΥ

1948

J. III. 726848